

MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Belysning af de miljømæssige konsekvenser ved gennemførelse af ansøgning om indvinding af rødler ved Holbæk, Norddjurs Kommune

Miljøkonsekvensrapport

- Belysning af de miljømæssige konsekvenser ved gennemførelse af ansøgning om indvinding af rødler ved Holbæk, Norddjurs Kommune

Projektansøgere:

Randers Tegl A/S

Udarbejdet af:

Landinspektørfirmaet LE34 A/S v/ Anders Jellesen

Maj 2021

Grundkort:

© Copyright Geodatastyrelsen

Ortofoto:

Hexagon

Versionsdato:

23/6 2021

Forsidefoto: Projektområdet nord for Holbækvej. Foto optaget den 16. april 2021

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	5	9.2 Eksisterende forhold.....	35
2. Ikke-teknisk resumé	7	9.3 Miljøpåvirkning	36
2.1 Indledning.....	7	9.4 Kumulative forhold	37
2.2 Projektbeskrivelse.....	7	9.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning.....	37
2.3 Temaer i miljøkonsekvensrapporten	8	10. Miljøkonsekvenser for naboer som følge af støvgener.....	39
2.4 Den videre proces.....	9	8.1 Metode	39
3. Projektbeskrivelse	11	8.2 Eksisterende forhold.....	39
3.1 Projektforslag	11	8.3 Miljøpåvirkning	40
4. Lovgivning, planforhold og proces	15	8.4 Kumulative forhold	41
4.1 Lovgivning	15	8.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning.....	41
4.2 Planforhold	16	11. Miljøkonsekvenser for vandløb	43
4.3 Proces.....	16	11.1 Metode	43
5. Afgrænsning	19	11.2 Eksisterende forhold.....	43
6. Alternativer	21	11.3 Miljøpåvirkning	44
7. Miljøkonsekvenser for landskabet	23	11.4 Kumulative forhold	45
7.1 Metode	23	11.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning.....	45
7.2 Eksisterende forhold.....	23	12. Opsamling på afværgeforanstaltninger og overvågning	47
7.3 Miljøpåvirkning	25	12.1 Afværgeforanstaltninger	47
7.4 Kumulative forhold	28	12.2 Overvågning.....	47
7.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning.....	29	13. Referencer.....	49
8. Miljøkonsekvenser for kulturmiljø	31		
8.1 Metode	31	Bilagsliste:	
8.2 Eksisterende forhold.....	31	Bilag A: Afgrænsningsnotat	
8.3 Miljøpåvirkning	32	Bilag B: Graveplan	
8.4 Kumulative forhold	33	Bilag C: Efterbehandlingsplan	
8.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning.....	33		
9. Miljøkonsekvenser for trafikale forhold ..	35		
9.1 Metode	35		

1 - Indledning

Større arealer øst for Holbæk i Norddjurs Kommune er udlagt til graveområder i Råstofplan 2016 grundet det store indhold af rødler i undergrunden. Arealerne er ligeledes udlagt i forslag til Råstofplan 2020.

Randers Tegl A/S har søgt om tilladelse til indvinding af op til 30.000 m³ rødler årligt på et areal på ca. 31 ha. Indvindingen er en forlængelse af den eksisterende lergravning, som har været i gang siden 2014. Den ansøgte indvinding forventes at tage 10 år.

Den indvundne rødler køres til Hammerhøj Teglværk på Tindbækvej 16, 8830 Tjele, hvor der sker en videre bearbejdning af leret, for til sidst at blive til mursten.

Denne miljøkonsekvensrapport indeholder miljøkonsekvensvurdering af det konkrete projekt. Miljøkonsekvensrapportens indhold er bl.a. fastlagt ud fra de indkomne bemærkninger i høringsfasen. Med miljøkonsekvensrapporten undersøges konsekvenserne af indvindingen grundigt. På baggrund heraf afgøres det, om der er forhold, der kræver tilpasning i forhold til det ansøgte projekt, og om der skal gives tilladelse til indvindingen af ler.

2 - Ikke-teknisk resumé

2.1 Indledning

Dette afsnit er et resumé af miljøkonsekvensrapporten, som skal muliggøre indvinding af ler øst for Holbæk. Der har for projektet været en høring af offentligheden og berørte myndigheder, som løb i perioden d. 5. februar til d. 5. marts 2021.

2.2 Projektbeskrivelse

Projektet omfatter indvinding af rødler på et areal på ca. 31 ha, se figur 2.1. Der forventes indvundet op til 30.000 m³ rødler årligt over en 10-årig periode. Projektet deles op i 3 delområder og 14 etaper. Anlægsfasen af projektet består i at etablere interne grusveje.

2.2.1 Driftsfasen

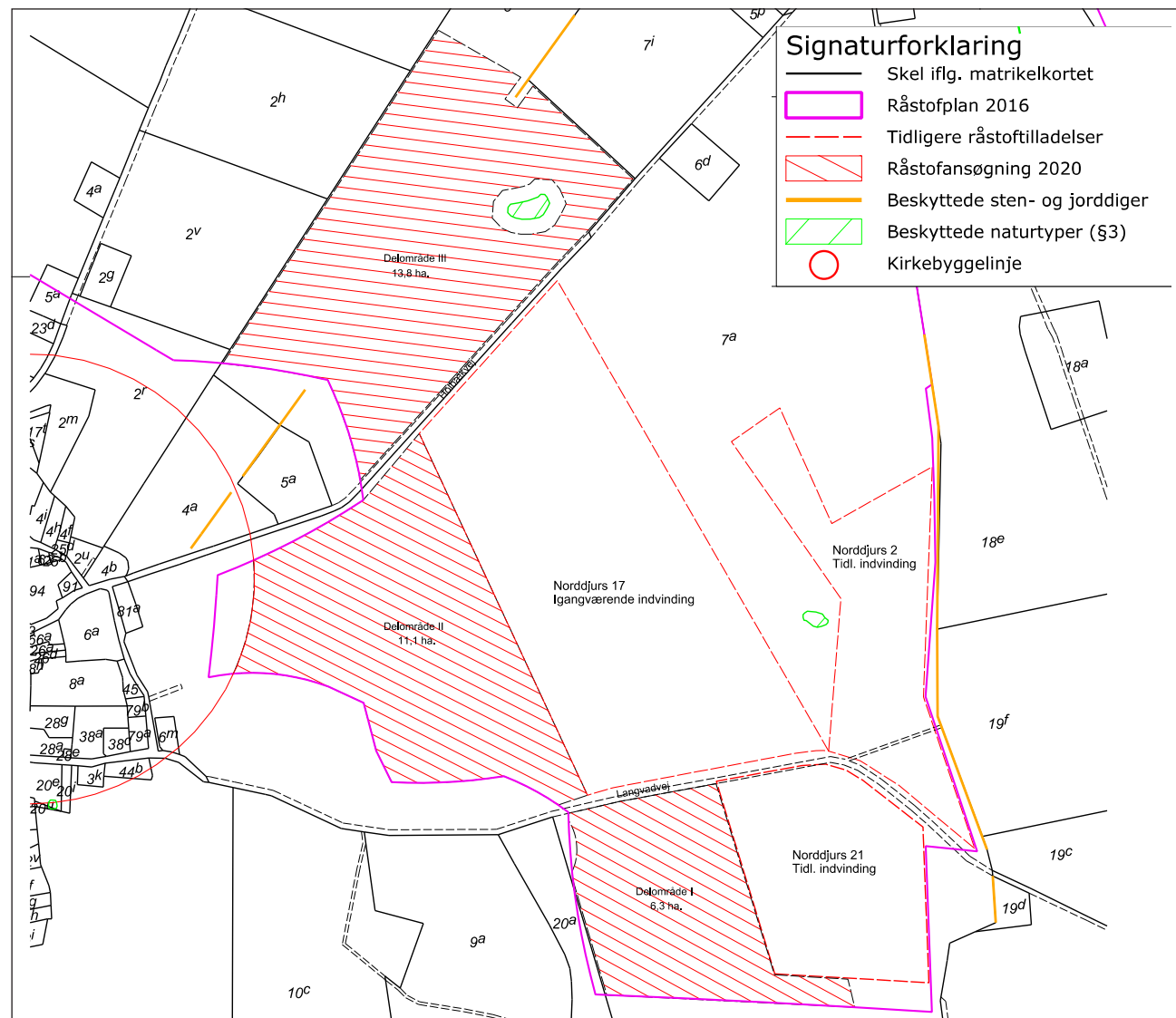
Lerindvindingen vil foregå, som det kendes fra de eksisterende graveområder ved Holbæk. Det vil sige, at indvindingen vil foregå med 1 hydraulisk gravemaskiner, periodevis også med 1 gummiged og 1 bulldozer.

Der indvindes ned til 2 m under terræn.

Der sker ingen bearbejdning af leret inden for projektområdet. Leret køres i stedet med lastbiler til Hammerhøj Teglværk på Tindbækvej 16, 8830 Tjele.

2.2.2 Efterbehandlingen

Efter indvinding af rødler vil arealet blive efterbehandlet til jordbrugsmæssige formål. Markerne vil blive efterbehandlet med hældninger ca. 1:7.

Figur 2.1 Den ansøgte råstofindvinding øst for Holbæk, målforskel 1:1000

2.2.3 Alternativer

Eneste alternativ, der indgår i miljøvurderingen, er referencescenariet, hvor tilladelse til råstofindvinding ikke gives, og råstofgravningen ikke kan realiseres, kaldet 0-alternativet.

Ved fastholdelse af referencescenariet kan råstofindvinding fortsætte, jf. de gældende råstoftilladelser, men lergravningen kan ikke udvides som ansøgt, og miljøpåvirkningen fra det ansøgte projekt vil ikke finde sted.

2.3 Temaer i miljøkonsekvensrapporten

2.3.1 Landskab

Den ansøgte lerindvinding vil ske i det åbne land øst for landsbyen Holbæk og vest for den eksisterende råstofgravning. Projektområdet er let kuperet og fremstår åbent med frit udsyn ud over de store markenheder.

Der vil så længe råstofindvindingen står på ske en påvirkning af landskabet, som er sammenlignelig med den nuværende påvirkning af landskabet fra den eksisterende lergrav. Udover selve det kørende materiel, så er den tydeligste påvirkning de flere meter høje oplagsbunker af overjord, som i mere eller mindre grad bryder det frie udsyn til landskabet.

Der er dog tale om en midlertidig påvirkning, da der kun indvindes én etape af gangen, og hver etape forventes at tage 1-2 år at færdiggrave. Der sker en løbende efterbehandling til landbrugsjord, hvor den oplagrede overjord anvendes og således vil de markante jordbunker løbende blive udjævnet.

Den sydligste del af projektområdet er udpeget som bevaringsværdigt landskab. Da der kun graves 1 etape ad gangen på 1-2 år vurderes det, at den midlertidige påvirkning af landskabet ikke er væsentlig.

Projektområdet efterbehandles til landsbrugsjord med svage hældninger og let kuperet terræn, som det kendes fra de tidligere gravede områder umiddelbart øst for det ansøgte område. Påvirkningen efter endt indvinding vurderes ikke at være væsentlig, hverken af det generelle landskab i området eller af det bevaringsværdige landskab, da der kun er tale om en mindre sænkning som ikke vil være tydeligt synbar efterfølgende.

2.3.2 Kulturmiljø

Projektområdet ligger i et område, hvor der er risiko for at støde på uregistrerede fortidsminder. Der er tidligere fundet ikke-fredede fortidsminder umiddelbart øst for projektområdet. Derudover er et areal beliggende nordvest for Holbæk udpeget som kulturarvsareal gundet tidligere fund.

For ikke at ødelægge fortidsminder vil muldafrømnin-gen blive overvåget af Museum Østjylland og indvindingen stoppet hvis der opdages fortidsminder.

Der er registrerede beskyttede sten- og jorddiger både nord og syd for delområde III. Det kan dog konstateres, at en del af disse ikke længere findes i marken. Der indvindes ikke tæt på de beskyttede diger og efterbehandlingen med svage hældninger sikrer, at digerne ikke vil fremstå som placeret på unaturlige forhøjningerne i landskabet.

Det vurderes derfor, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af kulturmiljøet

2.3.3 Trafikale forhold

Rødder, der indvindes i projektområdet, køres med lastbiler til Hammerhøj Teglværk ca. 50 km fra projektområdet. Der forventes i gennemsnit 6 lastbiler i døgnet på almindelige arbejdsdage. Trafikken til og fra projektområdet vil være sammenlignelig med den der kendes fra det eksisterende graveområde øst for projektområdet.

Der vil forsat kun ske kørsel med lastbiler på Holbækvej og Rougsøvej, som vurderes at kunne håndtere trafikken til og fra projektområdet. Der etableres 2 nye overkørsler på Holbækvej, hvor der er gode oversigtsforhold. Der vil ske fejning af veje efter behov.

Det vurderes, at en forsat kørsel med ca. 6 lastbiler i døgnet ikke vil give væsentlige påvirkninger hverken af vejnettet eller i forhold til trafiksikkerheden.

2.3.4 Støvgener ved naboer

Når der sker indvinding og ved jordarbejder generelt er der risiko for støvgener ved naboer. Dog er det erfaringsmæssigt begrænset, hvad der opleves af støvgener fra indvinding af rødder.

For støvdannelse antages transport, bearbejdning af råstoffer, vindforhold, landskabets ruhed/vegetation, partikelstørrelse og jordfugtighed at være de væsentligste parametre.

Der sker ingen bearbejdning af den indvundne rødder

i projektområdet og rødleret læsses direkte på lastbiler eller hurtigst muligt. Der etableres derfor ikke store oplagsbunker af rødler. Der etableres derimod oplagsbunker af overjord, som afrømmes for at komme ned til leret og som anvendes til efterbehandlingen. I tørre perioder er der en mindre risiko for støvgener fra oplagsbunker med overjord nær naboer. Oplagsbunker med overjord placeres dog ikke nærmere nabobeboelser end 100 m. Vegetationen, herunder træer, mellem projektområdet og naboer vil sammen med afstanden have en afhjælpende effekt på støvgener. Der vil dog ved behov, i særligt tørre perioder, ske vanding for at mindske støvgener. Der kan også være støvgener fra ler som trækkes ud på veje via lastbilernes hjul. Der vil derfor også ske fejning af veje efter behov.

Det vurderes således, at der ikke vil ske væsentlige påvirkninger af naboer med hensyn til støvgener.

2.3.5 Vandløb

Syd for projektområdet løber et sidevandløb til Ingerslev Å.

Ved at afgrave overjord og blotlægge ler i nærhed af et vandløb er der risiko for udvaskning af lerpartikler, som potentielt set vil kunne skade fisk, smådyr og planter.

Den sydlige del af projektområdet falder overvejende ned mod et sidevandløb til Ingerslev Å.

Indvindingens graveretning er fra syd mod nord hvilket betyder, at der etableres en skråning på op til 2 meter mod syd, som vil kunne tilbageholde overfladevand, mens indvindingen pågår.

Der vil være en kort overgangsperiode fra overjorden er afrømmet og til der er indvundet ned til 2 meter under terræn. I den periode vil der ikke være en skrænt på op til 2 meter mod syd, kun skrænt på ca. 0,3 m. Der er således en risiko for, at overfladevand med lerpartikler ledes mod syd og dermed til vandløbet ved kraftige regnskyl i overgangsperioden.

Der etableres derfor volde ved at placere den afrømmede overjord syd for graveområdets etape I og dermed danne en barriere mod vandløbet. Alternativ vil der blive placeret et sedimentationsbassin.

På baggrund af ovenstående forhold og afværgende foranstaltninger vurderes det ikke, at der vil ske en væsentlig påvirkning af vandløbet mod syd.

2.4 Den videre proces

Miljøkonsekvensrapporten fremlægges, sammen med udkast til råstoftilladelse, i en otte ugers offentlig høring, hvor borgerne får mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

3 - Projektbeskrivelse

3.1 Projektforslag

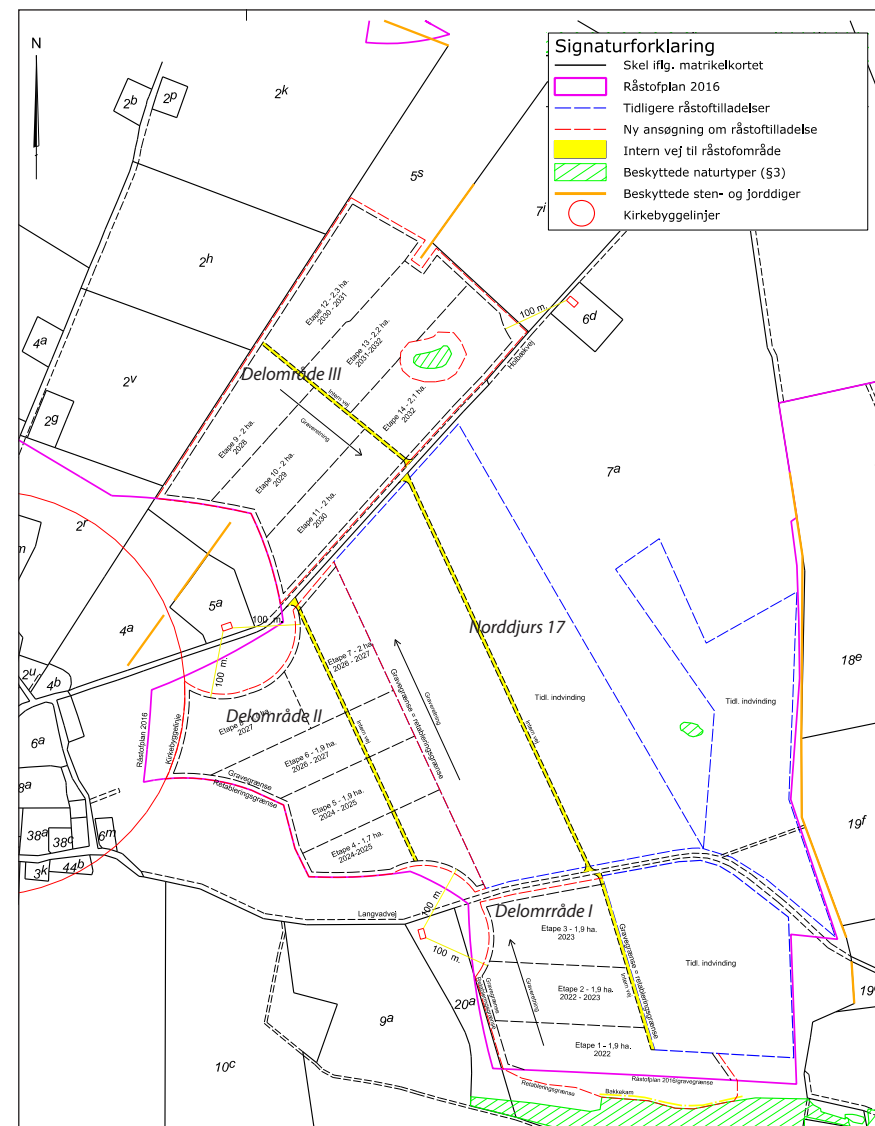
I et område øst for landsbyen Holbæk i Norddjurs Kommune har Randers Tegl A/S siden 2014 indvundet ler. En del af områderne er færdiggravet og reetableret til landbrugsjord. Der er således tale om en arealmæssig udvidelse af en aktiv lergrav. Den årlige mængde, der indvindes, vil være den samme som hidtil.

Det ansøgte projekt

Der ansøges om tilladelse til indvinding af ca. 30.000 m³ rødler årligt på de ansøgte ca. 31 ha. Indvindingen påbegyndes, når de eksisterende godkendte indvindinger er afsluttet, og den samlede årlige indvinding vil således fortsat være maks. 30.000 m³. Efterbehandlingen vil være til landbrug, og indvindingen forventes at foregå i en 10 årige periode frem til 2032.

Aktiviteten består i indvinding af rødler, udlevering af materialer til egne fabrikker samt mellemdeponering af overjord. Der vil således ikke ske sortering og anden form for oparbejdning af råstofferne på arealet. Der vil heller ikke ske salg af rødler på arealet, da alle materialerne hentes af Randers Tegl selv.

Det ansøgte areal består af tre delområder (I, II og III), se figur 3.1 eller 2.1. Den interne adgangsvej i nord-sydgående retning på Norddjurs 17 bibeholdes, så længe der foretages indvinding syd for Langvadvej (delområde I i denne ansøgning). Når delområde I er færdiggravet, reetableres vejen på Norddjurs 17, og materialerne fra vejen benyttes til vejadgang på

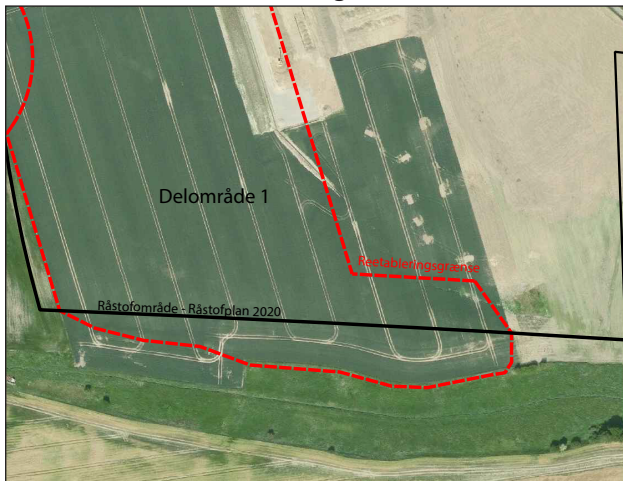
Figur 3.1 Graveplan for indvinding ved Holbæk

delområde III. I mellemtiden etableres der tillige intern adgangsvej på delområde II, hvor udkørslen til Holbækvej etableres så der både skabes trafikikkert udkig og således naboejendommen Holbækvej 23 ikke generes af lys og støj fra lastbiltransport. Ved alle delområder trækkes den interne vej med tilbage og indgår således i retableringen, som etaperne skrider frem.

Hvert delområde opdeles i etaper, som forventes indvundet på 1-2 år, hvorefter de efterbehandles til landbrugsjord. Der indvindes kun 1 etape af gangen.

Delområde I er 6,3 ha. og indvindes fra syd mod nord. Det vurderes, at dette delområde afgraves på ca. 2 år. Den sydlige del af delområde I er beliggende udenfor graveområde i Råstofplan 2016, jf. figur 3.2. Der vil ikke ske indvinding i arealet udenfor råstofområdet, men kun ske efterbehandling.

Figur 3.2 Reetableringsgrænse og råstofområde (© Hexagon)

Delområde II er 11,1 ha. og indvindes ligeledes fra syd mod nord. Dette område har en lerforekomst i varierende dybde (fra 0,5 – 2 m.) og forventes afgraves på ca. 3-4 år.

Delområde III udgør ca. 13,8 ha. og forventes afgraves på ca. 5 år. Dette område afgraves fra nord mod syd, således der tillige er udkørsel til Holbækvej.

Der forventes lerindvinding svarende til primært 1½ meter og maks. 2 meter under terræn. Der vil ikke ske lerindvinding under grundvandsspejlet. Der forventes at være ca. 30 cm muld over råstofforekomsten som efter indvindingen løbende vil blive lagt tilbage.

Indretning og drift af projektområdet

Lerindvindingen vil foregå, som det kendes fra de eksisterende graveområder ved Holbæk. Det vil sige, at indvindingen vil foregå med 1 hydraulisk gravemaskine, periodevis også med 1 gummiged og 1 bulldozer, se evt. figur 3.3.

Indvindingen vil ske mandag-fredag kl. 6.00-17.00 og lørdage 8.00-12.00.

Materialer læsses på lastbiler, som kører materialerne til teglværket.

Transport til og fra projektområdet vil ske via eksisterende overkørsel til Holbækvej gennem den anlagte grusvej over matr. nr. 7a Holbæk By, Holbæk. Denne overkørsel benyttes for at skåne Langvadvej for lertransport. Fra delområde II og III etableres der nye overkørsler til Holbækvej, jf. graveplanen i bilag 2 og

Figur 3.3 Eksempel på gravemaskine der anvendes til lerindvinding

figur 3.1.

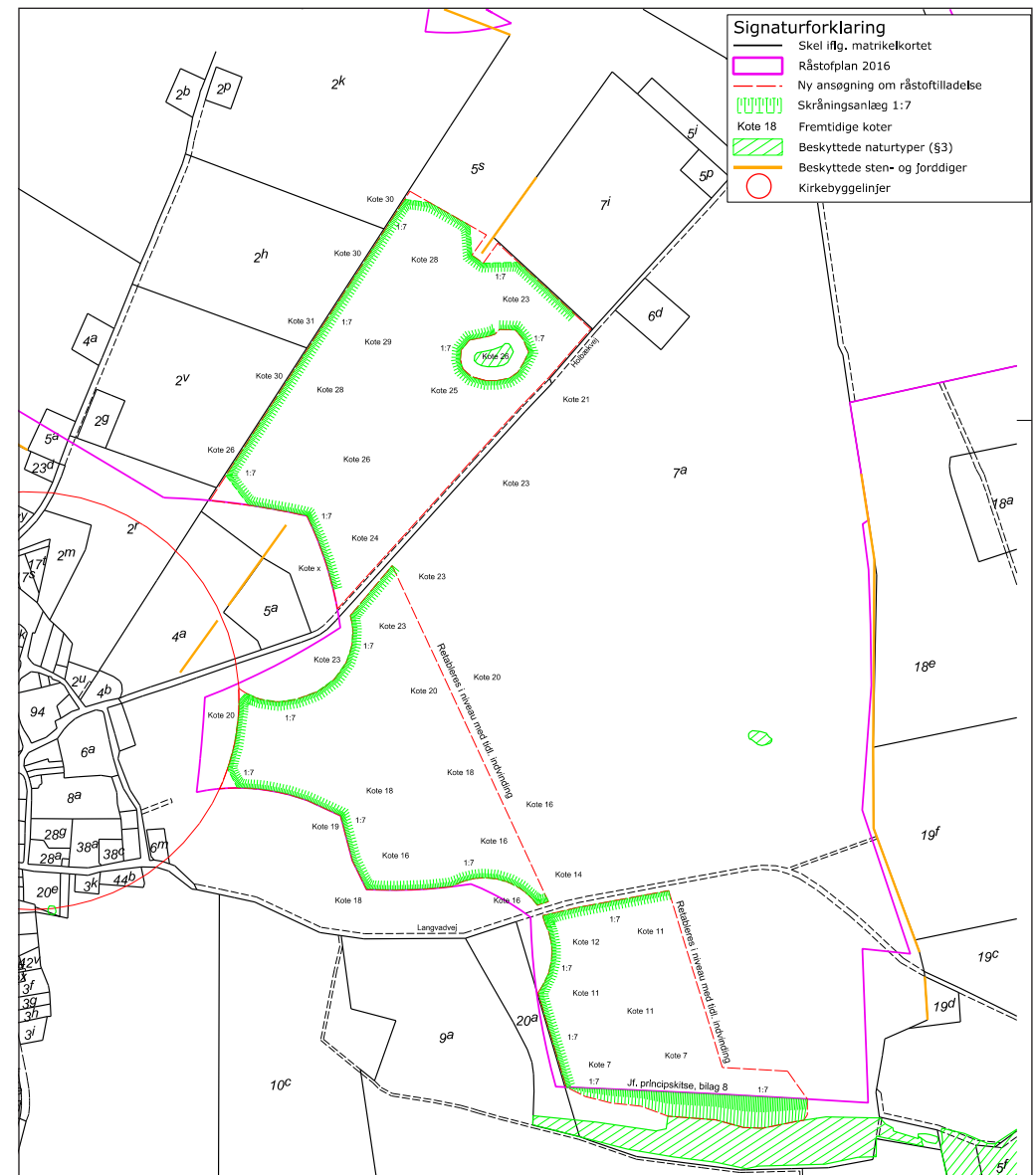
Det forventede årlige forbrug af dieselolie i råstofgraven er ca. 5000 L. Der er på arealet ingen opsætning af hverken stationært anlæg eller stationære olietanke. Der placeres en enkelt mobil brændstoftank i området. Denne flyttes efter behov. Tanken kan rumme 2000 L, er dobbeltvægget og med tankgodkendelse. Maskinerne i råstofgraven er selvansugende, hvilket foretages fra enten den føromtalte mobile tank eller fra lastbilerne, der henter leret.

Efter indvinding af rødler planlægges arealet efterbehandlet til jordbrugsmæssige formål. Markerne vil blive efterbehandlet med hældninger på ca. 1:7, se bilag 3 og figur 3.4.

Respektafstande til nabobeboelser

Indvingen indrettes således, at der holdes en afstand på min. 100 m til selve beboelsesbygningerne på naboejendomme. Det gør sig særligt gældende ved

ejendommene matr.nr. 5a, 6d og 20a Holbæk By, Holbæk, svarende til henholdsvis Holbækvej 23, Holbækvej 26 og Langvadvej 10.

4 - Lovgivning, planforhold og proces

4.1 Lovgivning

Dette afsnit indeholder en gennemgang af relevant lovgivning indenfor planlægning og miljø, samt en række bindinger indenfor naturbeskyttelse, fredninger, planer mm. Beskrivelsen har til formål at identificere de bindinger og regler, der er af betydning for miljøkonsekvensvurderingen og projektområdet.

Til gennemgangen er benyttet lovbekendtgørelser, vejledninger, rapporter, planer og en række offentlige databaser. Lovgivning er beskrevet ud fra gældende regler. Disse kan ændres frem til selve projektrealiseringen. Det vil som udgangspunkt altid være de gældende regler på tidspunktet for ansøgningen, der vil blive lagt til grund.

4.1.1 International lovgivning

Udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder

Ifølge bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter kan et planforslag ikke vedtages, hvis gennemførelse af planen kan betyde:

- at planen skader Natura 2000-områder,
- at yngle- og rasteområder for de dyrearter samt de plantearter, der er optaget i Habitatdirektivet bilag IV kan blive beskadiget eller ødelagt (EU direktiv nr. 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter).

Natura 2000-områder er fællesbetegnelsen for tre

internationale naturbeskyttelsesområder. Natura 2000 omfatter: EU-fuglebeskyttelsesområder, EU-habitatområder samt Ramsarområder. Formålet med udpegningen er at bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Se beskrivelsen af de nærmeste Natura 2000-områder og vurdering af projektets påvirkning på dem i kapitel 11.

”Bilag IV-arter” er betegnelsen for de dyre- og plantearter, der er strengt beskyttet iht. habitatdirektivets artikel 12. Der er gennemført undersøgelse af en mulig påvirkning af Bilag IV-arter herunder padder, flagermus mm. Se kapitel 11 for beskrivelse af dyre- og plantearterne og vurdering af projektets påvirkninger på dem.

4.1.2 National lovgivning

Råstofloven

Råstofloven (LBK nr 124 af 26/01/2017, Bekendtgørelse af lov om råstoffer) fastsætter reglerne for regionernes planlægning, administration og behandling af ansøgninger om tilladelser til råstofindvinding. Før indvinding af ler kan påbegyndes ved Holbæk kræver det en tilladelse i henhold til råstofloven.

Miljøvurderingsloven

Miljøvurderingsloven (LBK nr 973 af 25/06/2020, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) har samlet lovgivningen vedr. miljøvurdering af såvel kommunale planer såsom lokalplaner og kommune-

plantillæg og miljøvurdering af konkrete projekter såsom det ansøgte projekt ved Holbæk.

Naturbeskyttelsesloven

Ifølge naturbeskyttelsesloven (LBK nr 240 af 13/03/2019, Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse) må der ikke foretages ændringer af tilstanden af en række beskyttede naturtyper eller etableres byggeri, anlæg mm. inden for beskyttelseslinier omkring søer, åer, skove, fortidsminder og kirker.

Der er gennemført en kortlægning af de beskyttede naturarealer i og omkring projektområdet, hvilket fremgår af kapitel 11 vedr. naturforhold.

Et beskyttet areal kan i årenes løb ændre sig så meget, at det ikke længere er beskyttet. Omvendt kan et areal, som i dag ikke er beskyttet, ændre sig så det bliver det. Det er de faktiske forhold på arealet (størrelse, botanik, omlægningshyppighed m.m.) der afgør, om det er beskyttet eller ej. Registreringen er derfor kun vejledende. Hvorvidt et areal er beskyttet eller ej, vil i tvivlstilfælde blive afgjort ved en besigtigelse og vurdering af arealet.

Norddjurs Kommune har mulighed for, efter en konkret vurdering, at dispensere fra forbuddene i naturbeskyttelsesloven.

Projektområdet grænser mod vest op til beskyttelseslinje omkring Holbæk Kirke.

Museumsloven

Formålet med museumsloven (LBK nr 358 af 08/04/2014, Bekendtgørelse af museumsloven) er bl.a. at værne om fortidsminderne i Danmark, uanset om de er synlige eller ukendte, men med arkæologisk værdi. De synlige er ofte de registrerede fredede fortidsminder som sten- og jorddiger, gravhøje o.lign.

Der er ikke registreret fredede fortidsminder i projektområdet jf. Kulturarvsstyrelsens database "Fund og fortidsminder", og der er ligeledes ikke registreret ufredede fortidsminder. (Kulturarv, 2021)

Uanset registreringen skal et arbejde standses og et evt. fund anmeldes til Museum Østjylland, hvis der under gravearbejdet stødes på levn eller fortidsminder, således at der kan blive foretaget en arkæologisk undersøgelse af det pågældende område.

Museum Østjylland har efter anmodning givet en foreløbig udtalelse, hvor de vurderer, at der er stor sandsynlighed for at påtræffe væsentlige skjulte fortidsminder. De anbefaler derfor, at bygherre lader museet gennemføre en arkæologisk forundersøgelse for at få af- eller bekræftet tilstedeværelsen af væsentlige skjulte fortidsminder inden for det pågældende anlægsområde, jf. museumslovens §25-26.

Fordelen for bygherre ved at tillade en forundersøgelse er, at museets arkæologer på et tidligt tidspunkt i processen, inden selve byggeriet går i gang, kan afslutte deres arbejde, sådan at dette ikke bliver forsinket af en arkæologisk udgravning.

Vejlovgivning

(LOV nr. 1520 af 27/12/2014, Lov om offentlige veje" samt LBK nr. 1234 af 04/11/2015, Lov om private fællesveje)

Der kan ikke uden vejmyndighedens tilladelse, i dette tilfælde Norddjurs Kommune, foretages ændringer i anlæg, omfang mm. af overkørsler eller anlægges nye overkørsler til de offentlige veje, Holbækvej og Langvadvej.

For adgangsveje udlagt og anlagt fra de offentlige veje til råstofdelområderne og benyttelse af de eksisterende private fællesveje gælder reglerne i lov om private fællesveje, herunder godkendelse af nyanlæg samt vejret til og vedligeholdelse af allerede anlagte veje.

4.2 Planforhold

Planforholdene indbefatter rammerne og retningslinjerne i kommuneplanen for Norddjurs Kommune og eventuelle lokalplaner.

4.2.1 Rammer

Der er ingen eksisterende rammer og dertilhørende rammebestemmelser i projektområdet.

4.2.3 Diverse arealudpegninger i retningslinierne

Der er i Kommuneplan 2017 for Norddjurs Kommune lavet følgende arealudpegninger, der berører projektområdet.

- Lavbundsareal
- Økologiske forbindelser
- Geologiske bevaringsværdier

- Særligt værdifulde landbrugsområder
- Skovrejsningsområder (skovrejsning uønsket)
- Kystnærhedszone
- Naturområder og potentielle naturområder (potentielle naturbeskyttelsesinteresser)
- Bevaringsværdige landskaber

Området er beliggende i et udpeget lavbundsareal,. Der etableres ikke varige byggerier eller anlæg som er sårbare over for vand i terrænniveau. Området reetableres til landbrugsjord og vil forsat være et særligt værdifuldt landbrugsområde.

Et mindre areal i den sydlige del af projektområdet er udlagt til økologisk forbindelse, og en del af den helt sydligste del af området er udpeget med geologiske bevaringsværdier. Der vil dog ikke ske indvinding i denne del af området, men området kan inddrages med henblik på at opnå en mere skånsom efterbehandling.

Projektområdet er beliggende indenfor kystnærhedszonen. Der opføres ikke byggeri eller anlæg som vil ændre opfattelsen af kystlandskabet.

Norddjurs Kommune har udpeget alle råstofgraveområder og -interesseområder som potentiel natur. Projektområdet reetableres til landbrugsjord som det også er tilfældet med de allerede reablerede områder lige øst for projektområdet.

I kapitel 6 behandles projektets relation til og eventuelle påvirkning på udpegningen til bevaringsværdigt landskab nærmere.

4.2.3 Lokalplan

Der er ingen gældende lokalplaner for projektområdet.

4.3 Proces

Der skal ifølge miljøvurderingsloven (LBK nr 973 af 25/06/2020, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) gennemføres en proces, som omfatter udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport, hvis en ansøgning om råstofindvinding vurderes at kunne påvirke miljøet væsentligt eller omfatter arealer større end 25 ha. Projektområdet er på ca. 31 ha og projektet er derfor omfattet af miljøvurderingslovens krav om miljøvurdering (lovens bilag 1, nr. 19), og miljøvurderingsprocessen igangsættes. Der skal derudover udarbejdes en gravetilladelse iht. råstofloven forud for indvinding af ler i projektområdet.

En tilladelse efter råstofloven erstatter en tilladelse efter miljøvurderingsloven (tidl. kaldet en vvm-tilladelse) jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10.

De vigtigste elementer er her kort ridset op:

- Der skal gennemføres en offentlighedsfase med udsendelse af udkast til en afgrænsning af indholdet i miljøkonsekvensrapporten.
- På baggrund af afgrænsning af indholdet udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.
- Efter Region Midtjylland har sikret, at miljøkonsekvensrapporten opfylder kravene i § 20 og bilag 7 i miljøvurderingsloven, udarbejder regionen et udkast til råstofstilladelse på baggrund af ansøgningsmaterialet og miljøkonsekvensrapporten.

- Ansøgning, miljøkonsekvensrapport samt udkast til råstofstilladelse sendes i høring hos berørte myndigheder, interesseorganisationer og parter. Afgørelsen annonceres på Region Midtjyllands hjemmeside. Høringsfristen er mindst 8 uger.
- Når høringen er afsluttet, indarbejder Region Midtjylland resultaterne af høringen i råstofstilladelsen og sender tilladelsen i partshøring hos ansøger i minimum to uger. Dernæst fremsendes den endelige råstofstilladelse til ansøger og til orientering til berørte myndigheder, interesseorganisationer og parter, hvilket også annonceres på Region Midtjyllands hjemmeside. Efter offentliggørelsen er der en klagefrist på 4 uger, hvor afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Påklages afgørelsen ikke, kan ansøgeren herefter påbegynde projektet.

4.3.1 Miljøkonsekvensvurdering

Miljøkonsekvensvurdering er en procedure, myndigheden (her Region Midtjylland) skal følge for at kunne tillade anlægsprojekter, der må forventes at kunne påvirke miljøet væsentligt. Reglerne sikrer, at store nybyggerier og tekniske anlæg, der som udgangspunkt må antages at afstedkomme en væsentlig påvirkning af miljøet, kun kan gennemføres med baggrund i en miljøkonsekvensvurdering. Formålet er at skabe det bedst mulige grundlag for en offentlig debat og for den endelige beslutning om godkendelse af et projekt.

En miljøkonsekvensrapports indhold fastlægges gennem en "afgrænsning". I afgrænsningen vurderes det

på baggrund af projektansøgningen, hvilke væsentlige miljøpåvirkninger projektet kan forventes at give og derfor skal undersøges nærmere. De indkomne bemærkninger i foroffentlighedsfasen indgår også i høj grad til fastlæggelse af afgrænsningen.

Det er myndigheden, som udfører afgrænsningen og således fastlægger indholdet af miljøkonsekvensvurderingen. Vurderingen udarbejdes af bygherre. De oplysninger, som bygherren fremlægger i miljøkonsekvensrapporten, skal være fuldstændige og af tilstrækkelig høj kvalitet. Bygherren skal desuden sikre, at miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af kvalificerede og kompetente eksperter.

Afgrænsningen skal for nedenstående emner fastlægge, om anlæggets påvirkning på kort og lang sigt er væsentlig og derfor skal indgå i miljøkonsekvensvurderingen:

- Befolkningen og menneskers sundhed
- Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på arter og naturtyper, der er beskyttet i henhold til EU-habitatdirektivet og EU-beskyttelsesdirektivet
- Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima
- Landskabet
- Materielle goder
- Kulturarv, herunder fortidsminder
- Landskab
- Samspillet af alle faktorer
- Øvrige diverse påvirkninger af miljøet

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde beskrivel-

se af projektet med oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender.

Miljøkonsekvensrapporten skal endvidere beskrive de miljømæssige konsekvenser af eventuelle alternativer og kumulative effekter.

Der skal også være en beskrivelse af afværgeforanstaltninger, dvs. de foranstaltninger, der tænkes anvendt med henblik på at undgå, nedbringe og om muligt neutralisere de skadelige virkninger på miljøet. Endelig skal der være en oversigt over eventuelle mangler ved oplysningerne og vurderingen af miljøpåvirkningerne.

I kapitel 5 gennemgås afgrænsningen for denne miljøkonsekvensrapport.

5 - Afgrænsning

Region Midtjylland skal ifølge miljøvurderingsloven ((LBK nr 973 af 25/06/2020, Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)) forud for en byherres udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger, som byherren skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten, skal være. Afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold fremgår af dette afsnit.

Afgrænsning af fokusområder i miljøvurdering af ansøgning om indvinding af ler ved Holbæk

Udarbejdet af Region Midtjylland

Region Midtjylland har 1. februar 2021 modtaget en ansøgning om lerindvinding på ca. 31 ha på matr. nre. 5s og 7a Holbæk by, Holbæk i Norddjurs Kommune.

Råstofindvinding fra åbne brud, hvor graveområdets areal er over 25 hektar, er opført på miljøvurderingslovens bilag 1 (nr. 19), hvilket betyder, at projektet som udgangspunkt er omfattet af krav om miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Region Midtjylland skal jf. miljøvurderingslovens § 23 forud for ansøgers udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten.

Ifølge samme lovs § 35, stk. 1, pkt. 2 skal regionen foretage en høring af offentligheden og berørte myndigheder, før der tages stilling til afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold.

Det betyder, at et udkast til afgrænsningsnotatet skal offentliggøres og sendes til de berørte myndigheder, således offentligheden og myndighederne i en høringsperiode kan komme med bemærkninger til afgrænsningen.

Udkast til udtalelse om afgrænsning har været i offentlig høring fra fredag d. 5. februar 2021 – 5. marts 2021.

Region Midtjylland har som led i afgrænsningen foretaget en screening af projektet og vurderer, at der er sandsynlighed for væsentlig miljøpåvirkning i forhold til følgende miljøparametre:

- Påvirkning af landskabet
- Påvirkning af kulturmiljø, herunder arkæologiske interesser
- Påvirkning af trafikale forhold
- Påvirkning med støv i nærområdet

Kumulative påvirkninger skal indgå, hvor der i miljøkonsekvensvurderingen identificeres relevante kumulative forhold.

I høringsperioden er det indkommet et høringssvar fra Norddjurs Kommune, der bemærker, at der er angivet en forkert længdeangivelse til Langvad å og at

det skal undersøges, om lerindvindingen vil udgøre en væsentlig risiko for forurening af overfladevand i den sydligste del af indvindingsarealet. Norddjurs Kommune opfordrer derfor til, at ansøger redegør for, hvordan overfladevand fra arealerne bliver håndteret, og hvordan udvaskning til vandløb hindres. Udvasning af lerpartikler til vandløb vil kunne skade fisk, smådyr og planter.

Region Midtjylland er enig i Norddjurs Kommunes bemærkning, og emnet om overfladevand er derfor indsat som et miljøparameter, der skal belyses nærmere i miljøkonsekvensrapporten.

For øvrige miljøparametre er det vurderet, at der ikke er sandsynlighed for væsentlig miljøpåvirkning, hvilket er beskrevet nærmere i afsnittet "Miljøparametre, der ikke indgår i miljøkonsekvensvurderingen". Disse miljøparametre indgår ikke i miljøkonsekvensvurderingen af projektet og dermed ikke i miljøkonsekvensrapporten.

Afgrænsningsnotatet fra Region Midtjylland kan ses i bilag 1.

6 - Alternativer

I dette kapitel vil der blive set nærmere på alternativet til hovedforslaget for derigennem at belyse, at projektforslaget objektivt set er at foretrække.

Miljøkonsekvensrapporten skal omfatte en kort skitsering af grundlaget for at vælge, det/de alternativer, der har været behandlet. Dette fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, pkt. h.

Hovedforslaget, der indgår i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding gives. Der er ikke fremsat andre alternativer end hovedforslaget. Eneste alternativ, der vil indgå i miljøvurderingen, er derfor referencescenariet, hvor tilladelse til råstofindvinding ikke gives, og projektet ikke kan realiseres. Referencescenariet er i tidligere miljøvurderingslovgivning benævnt 0-alternativet.

I miljøvurderingen behandles således følgende alternativer:

- Hovedforslaget: Tilladelse til råstofindvinding gives
- Referencescenariet: Tilladelse til råstofindvinding gives ikke, og nuværende tilladte forhold fortsætter, indtil tilladelserne udløber.

Ved fastholdelse af referencescenariet kan råstofindvinding fortsætte jf. de gældende råstoftilladelser, men lergravningen kan ikke udvides, som ansøgt. Referencescenariet skal i miljøkonsekvensvurderingen beskrives og belyses, så miljøpåvirkningerne fremgår særskilt, og så forskellen på de to scenarier tydeligt

fremgår.

I 0-alternativet vil arealerne, der er omfattet af hovedforslaget, forblive uberørte og den hidtidige landbrugsdrift vil fortsætte.

Der foreligger en gravetilladelse for området kaldet "Norddjurs 17", som løber frem til 2026. Norddjurs 17 er beliggende umiddelbart øst for projektområdet og er beliggende mellem Langvadvej og Holbækvej. I 0-alternativet vil råstofindvindingen fortsætte i henhold til eksisterende tilladelser på disse arealer. En del af området er afgravet og efterbehandlet. De øvrige eksisterende gravetilladelser på naboområderne er færdigudnyttet og arealerne er færdigbehandlede.

Såfremt der ikke sker en forsættelse af lerindvindingen øst for Holbæk, vil det medføre, at råstofferne skal indvindes andre steder, for at kunne imødekomme efterspørgslen på rødler. Rødler er en knap ressource, og derfor bør udlagte graveområder færdiggraves inden de afsluttes, da der ellers risiko for, at man skal genoptage indvindingen senere.

7 - Miljøkonsekvenser for landskabet

Dette kapitel har til formål at beskrive de landskabelige forhold i og omkring projektområdet og at vurdere indvindingens påvirkning på disse.

Af afgrænsningsnotatet stilles krav om:

Vurdering af, hvordan råstofindvindingen påvirker landskabet og visuelle forhold både under graveperioden og efter området er efterbehandlet. Især udpegnen af det bevaringsværdige landskab skal beskrives. Både positive og negative effekter skal beskrives.

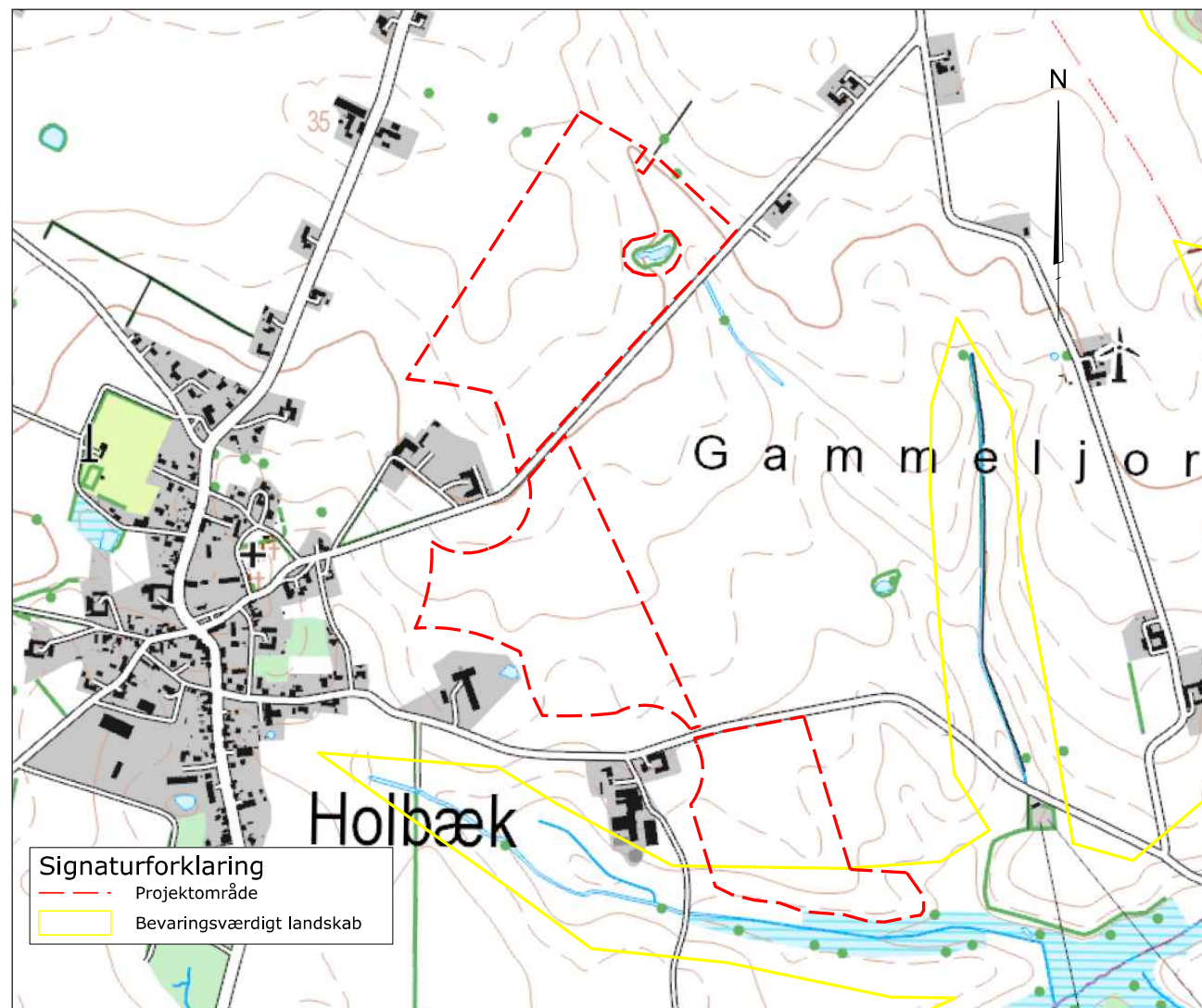
7.1 Metode

Landskabet omkring det ansøgte graveområde beskrives på baggrund af flyfotos, topografiske kort samt oplysninger fra Norddjurs Kommuneplan 2017-2029 (Norddjurs, 2017) og Arealinformation, Danmarks Miljøportal (Arealinformation, 2021).

Miljøpåvirkningen af de landskabelige forhold vurderes kvalitativt på baggrund af grave- og efterbehandlingsplan samt besigtigelser.

7.2 Eksisterende forhold

Landskabet i og omkring projektområdet er en del af et større sammenhængende morænelandskab, der består af yngre moræneaflejringer fra sidste istid. Landskabet er gennemskåret af flere dybe vandløbsdale, hvor Langvad Bæk og Ingerslev Å stadig er eksisterende vandløb. Den ydre del af dalen, som Ingerslev Å løber igennem til Kattegat, har i jægersten-

Figur 7.1 Projektområdet og det bevaringsværdige landskab omkring sidevandløb til Ingerslev Å. Målforskel 1:10.000

alderen været en smal fjord og litorinaskrænterne står markant og tydeligt blandt andet ved Langvad Bro. Ingerslev Å løber ca. 250 m syd for projektområdet, se evt. figur 7.2.

Jordbunden er domineret af moræneler med jordtypen lerjord. I bunden af dalene findes endvidere strækninger med humusjord og ferskvandstørv. Karakterområdet er gennemgående storbakket, dog

Figur 7.2 Ingerslev Å set mod øst ved Langvadvejs krydsning af åen. (LE34, 2021)

gennemskåret af ådalssystemernes dybe slugter og kraftige hældninger.

Kulturgeografisk er de meget store industrilandbrug, som har sin oprindelse i tiden efter det danske medlemskab af EF i 1972, det karaktergivende for området.

Den naturlige bevoksning begrænser sig til selvsåede krat i ådalene. Der er kun få levende hegn og resten

af arealet er intensivt landbrug med store markenheder.

Det karaktergivende for området er således de meget store landbrug med de store markenheder på den let bølgende moræneflade i skarp kontrast til ådalssystemet. Vandløbsdalen er ret synlig i et ellers udbredt landbrugsområde, hvorved den på en fin måde opdeler det ellers meget homogene landbrugsland i overskuelige enheder.

Figur 7.3 Bevaringsværdigt landskab omkring sidevandløb til Ingerslev Å, syd for Delområde I, skråfoto mod øst, (SDFE). Der sker kun indvinding og efterbehandling på de dyrkede arealer nord for vandløbet (t.v. i billedet)

Opretholdelse af landskabskarakteren kræver fortsat intensiv dyrkning af landbrugsarealerne samt ekstensiv udnyttelse i ådalssystemet v/afgræsning eller høslæt. (Norddjurs, 2017)

Områderne umiddelbart øst for projektområdet er præget af en igangværende indvinding af ler med maskiner, blottede arealer og midlertidige veje. En del af arealerne er dog retableret til landbrugsjord og bærer kun svagt præg af at være indvundet.

Den sydlige af projektområdet er udpeget til bevaringsværdigt landskab i Norddjurs Kommuneplan 2017, se evt. figur 7.1. Det skyldes, at der løber et sidevandløb til Ingerslev Å ca. 60 m syd for projektområdet og således er en del af vandløbsdalene mellem Holbæk og Store Sjørup, se evt. figur 7.3. Det kendetegnende for vandløbsdalene er de stejle bevoksede skrænter, samt mose-, skov- og engarealer, som findes i dalene.

Det væsentlige for vandløbsdalene er, at de fremstår i kontrast med landbrugslandskabet, med små englodder med ekstensivt landbrug, og stejle og slyngede skrænter.

7.3 Miljøpåvirkning

Projektområdet fremstår i dag som dyrkede landsbrugsarealer, som fremgår af fotos i figur 7.4, 7.5 og 7.6. Delområderne er lettere kuperet, særligt delområde III.

Der er fra henholdsvis Langvadvej og Holbækvej frit udsyn til projektområdet, hvilket medfører, at eventuelle væsentlige påvirkninger af landskabet vil være tydelige for fædslen på vejene. Som det fremgår af figur 7.4 kan sidevandløb til Ingerslev Å, som omkranses af udpegningen til bevaringsværdigt landskab, ikke ses fra Langvadvej.

Landskabelig påvirkning (undervejs)

Landskabet mellem Langvadvej og Holbækvej bærer i dag præg af den igangværende lerindvinding øst for projektområdet. Der forventes at blive anvendt samme indvindingsmetode i projektområdet, som

Figur 7.4 Det eksisterende landskab mod syd for Langvadvej, projektets Delområde I. (LE34, 2021)

Figur 7.5 Det eksisterende landskab nord for Langvadvej, projektets Delområde II. (LE34, 2021)

Figur 7.6 Det eksisterende landskab nord for Holbækvej med beskyttet sø, projektets Delområde III. (LE34, 2021)

anvendes i den eksisterende lergrav. Den landskabelige påvirkning er således sammenlignelig med, hvad der kendes fra naboområdet i dag. På figur 7.7 og 7.8 fremgår, hvordan indvindingen undervejs fremstår i landskabet. Udover selve det kørende materiel, så er den tydeligste påvirkning de flere meter høje oplagsbunker af overjord, som i mere eller mindre grad bryder det frie udsyn til landskabet.

Der er dog tale om en midlertidig påvirkning, da der kun indvindes én etape ad gangen, og hver etape forventes at tage 1-2 år at færdiggrave. Der sker en løbende efterbehandling til landbrugsjord, hvor den oplagrede overjord anvendes og således vil de markante jordbunker løbende blive udjævnet.

Projektområdet er inddelt i 14 etaper, hver med en størrelse på ca. 2 ha.

Etapeopdelingen af projektområdet og den løbende efterbehandling medvirker til, at der ikke opstår en situation, hvor store dele om af projektområdet vil være opgravet samtidigt. Derimod er påvirkningen fokuseret til få hektar, og den er flygtig, da det er relativt kort tid den enkelte etape er åben. Det vurderes derfor, at der ikke er tale om en væsentlig påvirkning.

Store dele af etape 1 er beliggende indenfor arealet udpeget til bevaringsværdigt landskab i Norddjurs Kommuneplan 2017. Der vil ske en påvirkning af det bevaringsværdige landskab med volde/oplagsbunker af overjord. Det forventes, at etape 1 færdiggraves på et år, hvorefter det efterbehandles til landbrugsareal. Der er således tale om en kortvarig påvirkning.

Påvirkningen omfatter en mindre del af det samlede bevaringsværdige landskab, som i dag er landbrugsareal. Det vurderes derfor, at der ikke sker en væsentlig påvirkning undervejs i driften.

Landskabelig påvirkning efterfølgende

Når en etape er færdiggravet efterbehandles den tilbage til landbrugsjord med bløde skråninger på hældninger på ca. 1:7 som vist i princippet på figur 3.3 - Efterbehandlingsplan. Således efterlades der ikke

stejle skråninger, som virker fremmede i det lettere kuperede landskab.

Som tidligere beskrevet er områder øst for projektområdet tidligere indvundet og efterbehandlet. Råstofgravningen og efterbehandlingen er foretaget af projektansøger (Randers Tegl A/S). Nærværende projektområde efterbehandles efter samme principper med svage hældninger og lettere kuperet terræn. Derfor er det relevant at vurdere på, hvordan de tid-

Figur 7.7 Eksempel på landskabelig påvirkning under indvindingen: Den eksisterende lergravning ved Holbæk set mod nord fra Langvadvej. (LE34, 2021)

Figur 7.8 Eksempel på landskabelig påvirkning under indvindingen: Den eksisterende lergravning ved Holbæk set mod syd fra Holbækvej. (LE34, 2021)

ligere indvundne områder påvirker landskabet i dag, da der vil kunne forventes samme påvirkning fra den kommende indvinding.

Af figur 7.9, 7.10 og 7.11 fremgår billeder af efterbehandlede områder øst for projektområdet. Som det fremgår af billederne er det vanskeligt at se, at der tidligere er sket en indvinding af ler på arealerne. Samme opfattelse fås, når man færdes på de tilstødende veje, Holbækvej og Langvadvej. De efterbehandlede arealer fremstår som lettere kuperede landbrugsarealer med store markenheder, som der er kendetegnende for landskabskarakteren ved Holbæk.

I delområde III findes en beskyttet sø, der er omkranset af flere store træer og mindre bevoksninger, jf. figur 7.6, hvorfor søen ikke er synlig fra Holbækvej. Der graves ikke nærmere søen end 20 m, hvorved de eksisterende træer og den øvrige bevoksning omkring søen bevares. Som det ses af billedet i figur 7.6, ligger søen i et kuperet terræn. Søen ligger ca. i kote 22 m, mens terrænet i projektområdet vest for søen ligger ca. i kote 27 m, og terrænet i projektområdet øst for søen ligger i ca. kote 22,5 m, jf. sdfekort.dk. Der efterbehandles med bløde skråninger på ca. 1:7 ind til max. 20 m fra søen.

Det vurderes, at søen forsat vil komme til at fremstå som et naturligt element i landskabet, uden at fremstå som værende placeret på et hævet plateau i landskabet. Det skyldes, at søen forsat vil være placeret i et lettere kuperet terræn omgivet af træer og anden bevoksning, samt at der ikke graves nærmere end 20

Figur 7.9 Efterbehandlet kuperet landskab nord for Langvadvej og øst for projektområdet. (LE34, 2021)

Figur 7.10 Efterbehandlet landskab syd for Holbækvej og øst for projektområdet. (LE34, 2021)

Figur 7.11 Efterbehandlet landskab syd for Langvadvej og lige øst for projektområdet. (LE34, 2021).

m fra søen.

Store dele af etape 1 er som tidligere omtalt beliggende indenfor arealet udpeget til bevaringsværdigt landskab i Norddjurs Kommuneplan 2017 grundet nærheden til sideløbet til Ingerslev Å og dermed en del af ådalssystemet i det storbakkede landbrugslandskab.

For at sikre en hensigtsmæssig efterbehandling er der mulighed for at retablere uden for de gravede områder for at sikre en blødere overgang til den mindre "bakkekam", som er beliggende syd for etape 1, jf. figur 7.12.

De eksisterende hældninger i landskabet indenfor etape 1 i det bevaringsværdige landskab starter fra hældninger på ca. 1:6. Ved en efterbehandling med hældninger på ca. 1:7 er der således tale om hældninger, som er sammelignelige med dem, der allerede findes i området i dag.

Efterbehandlingsgrænsen følger dyrkningsgrænsen mod syd, og der sker således kun jordarbejder på arealer, som i dag er landbrugsarealer. Arealerne efterbehandles til landbrugformål.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af landskabet generelt eller af det bevaringsværdige landskab.

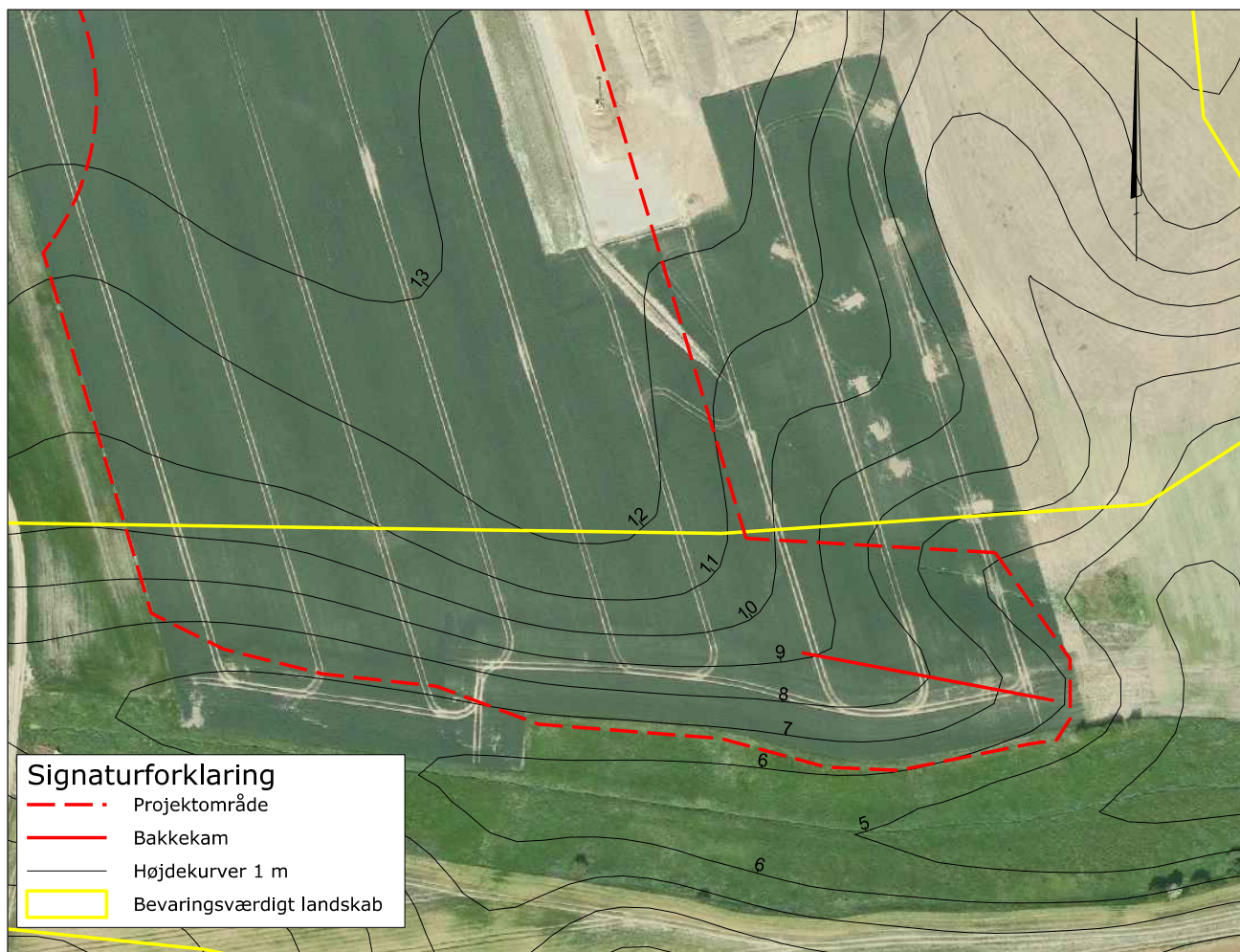
0-alternativet

Ved 0-alternativet vil der ikke ske den beskrevne påvirkning af landskabet.

7.4 Kumulative forhold

Der er ikke kendskab til andre projekter eller lign. der kan give anledning til en kumulativ påvirkning af landskabet øst for Holbæk samtidigt med indvindingen af

det ansøgte. Det forventes, at det eksisterende graveområde færdigindvindes, førend indvindingen af etape 1 i delområde I påbegyndes. Der vil dog kunne ske efterbehandling af det eksisterende graveområde

Figur 7.12 Bevaringsværdigt landskab i den sydlige del af projektområdet. (©Hexagon)

samtidigt med indvindingen i projektområdet.

Når området er færdiggravet, vil efterbehandlingen ske efter samme principper som i de eksisterende graveområder mod øst og vil fremstå som et samlet landbrugslandskab. Den kumulative påvirkning af landskabet fra det ansøgte og de eksisterende råstofgrave vurderes ikke at være væsentlig.

7.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Der vurderes ikke at være behov for afværgende foranstaltninger udover dem som allerede er indarbejdet i projektet:

Den foreslåede efterbehandlingsplan med svage hældninger på ca. 1:7 sikrer, at den efterfølgende landskabspåvirkning er skånsom i forhold til områdets landskabskarakter. Efterbehandlingen udføres som lettere kuperet terræn til dyrkningsarealer. Efterbehandlingen skal godkendes af Region Midtjylland.

Ligeledes vurderes der ikke at være behov for overvågning.

8 - Miljøkonsekvenser for kulturmiljø

Dette kapitel har til formål at beskrive de kulturmiljø-mæssige værdier i og omkring projektområdet samt at vurdere indvindingens påvirkning på disse.

Af afgrænsningsnotatet stilles krav om:

Vurdering af råstofindvindingens påvirkning af kulturarv, fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger indenfor og omkring råstofgraveområdet.

8.1 Metode

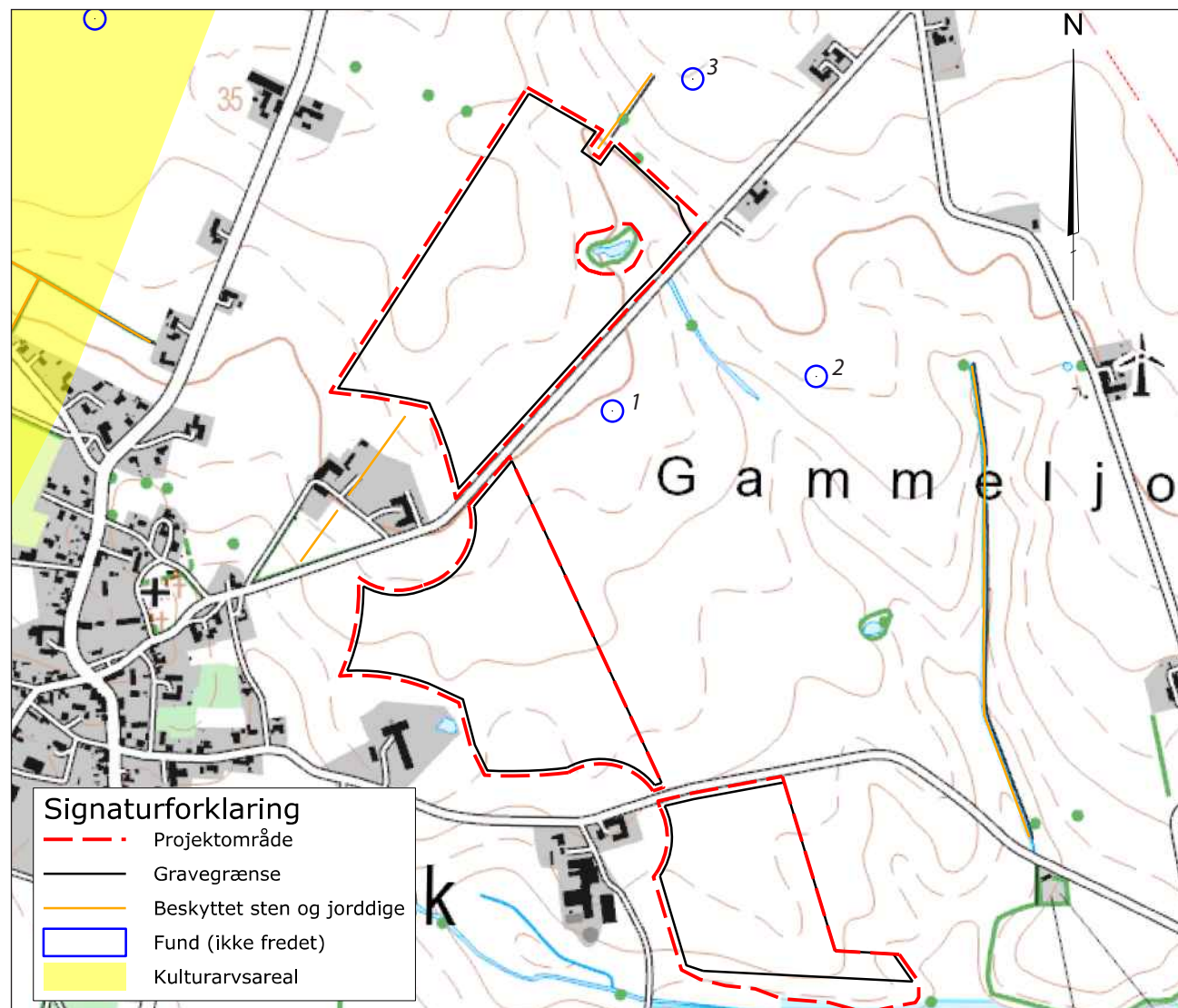
For at undersøge konsekvenserne for kulturmiljø beskrives områdets fund og fortidsminder jf. databasen Fundogfortidsminder.dk (Kulturarv, 2021) inden for og umiddelbart omkring projektområdet. Derudover anvendes oplysninger i høringsvar fra det lokale museum (Museum Østjylland, 2021)

8.2 Eksisterende forhold

Øst for projektområdet er der registreret tre ikke fredede fund, jf. (Kulturarv, 2021), se figur 8.1. Fundene er gjort i forbindelse med overvågning af muldafrømning inden lergravning, eller i forbindelse med undersøgelser inden gravning.

Fund nr. 1

Bygning, Jernalder (dateret 400 f.Kr. - 0 e.Kr.) Affaldsgrube, Jernalder (dateret 400 f.Kr. - 0 e.Kr.) Bygning, Oldtid (dateret 700 - 401 f.Kr.). Et enkelt langhus fra overgangen mellem bronze- og jernalder.

Figur 8.1 Kort som viser placering af beskyttede sten- og jorddiger, kulturarvsarealer og ikke fredede fund.

Fund nr. 2

Koge-grube, Jernalder (dateret 500 f.Kr. - 0 e.Kr.) Affaldsgrube, Jernalder (dateret 500 f.Kr. - 0 e.Kr.) råstofgruber. Bygning, Vikingetid (dateret 900 - 1066 e.Kr.) Grubehuse og stolpebyggede huse Affaldsgrube, Vikingetid (dateret 750 - 1066 e.Kr.). Brønd, Vikingetid (dateret 750 - 1066 e.Kr.). Bygning, Middelalder (dateret 1067 - 1299 e.Kr.). Tre etskibede luse med lige vægge og gavle fra begyndelsen af middelalderen. Det yngste kan muligvis trække op omkring 1200.

Fund nr. 3.

Enkeltfund, Oldtid (dateret 3950 - 501 f.Kr.) Bosættelse, uspec undergruppe, Jernalder (dateret 100 f.Kr. - 0 e.Kr.). Gruber, stolpehuller og stolperækker.

Kulturarvsarealer

Vest for Holbæk og ca. 400 meter vest for projektområdet er der udpeget et kulturarvsareal af national betydning. Arealet omfatter flere lokaliteter fra den ældre jernalder. Området rummer mindst to velbevarede hustomter og brolægning.

Jævnfør ovenstående befinder projektområdet sig i et område med flere registrerede fortidsminder. Den nære beliggenhed til kendte fortidsminder indikerer, at der kan være spor efter hidtil uregistrerede fortidsminder i projektområdet. De eventuelle fortidsminder er beskyttet af museumslovens § 27 og skal derfor arkæologisk undersøges inden eventuelle anlægsarbejder.

Beskyttede sten- og jorddiger

Nordøst for delområde III er der registreret et beskyttet sten- og jorddige. Af luftfoto og ved besigtigelse kan det konstateres, at de sydligste ca. 25 meter af

Figur 8.2 Luftfoto som viser, at det beskyttede sten- og jorddige nordøst for delområde III ikke findes i fuld udstrækning i marken. (©Hexagon)

Figur 8.3 Luftfoto som viser, at det beskyttede sten- og jorddige sydvest for delområde III ikke findes i fuld udstrækning i marken. (©Hexagon)

diget ikke længere findes i marken og fremstår som dyrket areal, jf. figur 8.2. Sydvest for delområde III er der også registreret et beskyttet sten- og jorddige, hvor det ligeledes kan konstateres, at ca. 60 meter af den nordlige del af diget ikke længere findes i marken, jf. figur 8.3.

8.3 Miljøpåvirkning

Forud for påbegyndelse af lergravningen kan råstof-indvinder, i henhold til museumslovens § 25, anmode Museum Østjylland om at tage stilling til, hvorvidt arbejdet vil berøre væsentlige fortidsminder.

Museum Østjylland har via mail d. 17. februar 2021 udtalt til Region Midtjylland (Museum Østjylland, 2021), at de anbefaler en arkæologisk forundersøgelse af det berørte areal inden indvindingen påbegyndes. Herved kan det konstateres om der er fortidsminder og eventuelle forsinkelser af indvindingen undgås. Der er tale om en anbefaling og ikke et krav.

Der er ved de eksisterende og hidtidige graveområder øst for projektområdet ikke foretaget prøvegravninger inden igangsættelsen af indvindingen af ler. I stedet har Museum Østjylland foretaget løbende overvågning i forbindelse muldafrømningen. Muldafrømningen minder om den proces, der udføres ved en udførelse af søgerander ved en arkæologisk undersøgelse. Samme fremgangsmåde forventes forsat i projektområdet.

Hvis der under indvindingen findes spor af fortidsminder bliver arbejdet standset, i det omfang det berører fortidsmindet, og fundet meldes straks til

Museum Østjylland jf. museumsloven.

Det vurderes derfor, at indvindingen ikke er fare for fortidsminder, som ligger begravet. Derimod er der mulighed for, at der kan blive gjort nye fund, som kan blive registreret.

Beskyttede sten- og jorddiger

Det vurderes at de beskyttede sten og jorddiger ikke vil ikke komme til fremstå som placeret på en unaturlig forhøjning i landskabet, men vil forsat kunne medvirke til at formidle en del af kulturhistorien i landskabet. Det skyldes at der holdes en afstand til de eksisterende sten- og jorddiger på henholdsvis ca. 18 m og ca. 100 m. Samt fordi der kun sker sænkning af terrænet på op til 2 meter, som ved efterbehandlingen flades ud til en hældning på ca. 1:7, hvorved terrænændringen ikke vil være væsentlig synbar.

0-alternativet

Den forudgående beskrevne miljøpåvirkning af kulturmiljøet vil ikke finde sted. Der vil ikke blive registreret eventuelle nye fortidsminder indenfor projektområdet, da områdets anvendelse til dyrkningsarealer vil forsætte, og der således ikke vil ske muldafrømning.

8.4 Kumulative forhold

Der er ikke kendskab til forhold, som vil kunne give kumulative påvirkninger.

8.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Der vurderes ikke at være behov for afværgende foranstaltninger udover at gravningen stoppes ved fund af fortidsminder.

Museum Østjylland vil foretage overvågning i forbindelse med muldafrømningen.

9 - Miljøkonsekvenser for trafikale forhold

Dette kapitel har til formål at beskrive de trafikale forhold i og omkring projektområdet og at vurdere indvindingens påvirkning på disse.

Af afgrænsningsnotatet stilles krav om:

Vurdering af, om influensvejnettet er egnet til trafikken, der forårsages af projektet.

Vurdering af trafikafvikling, kapacitet og trafiksikkerhed.

9.1 Metode

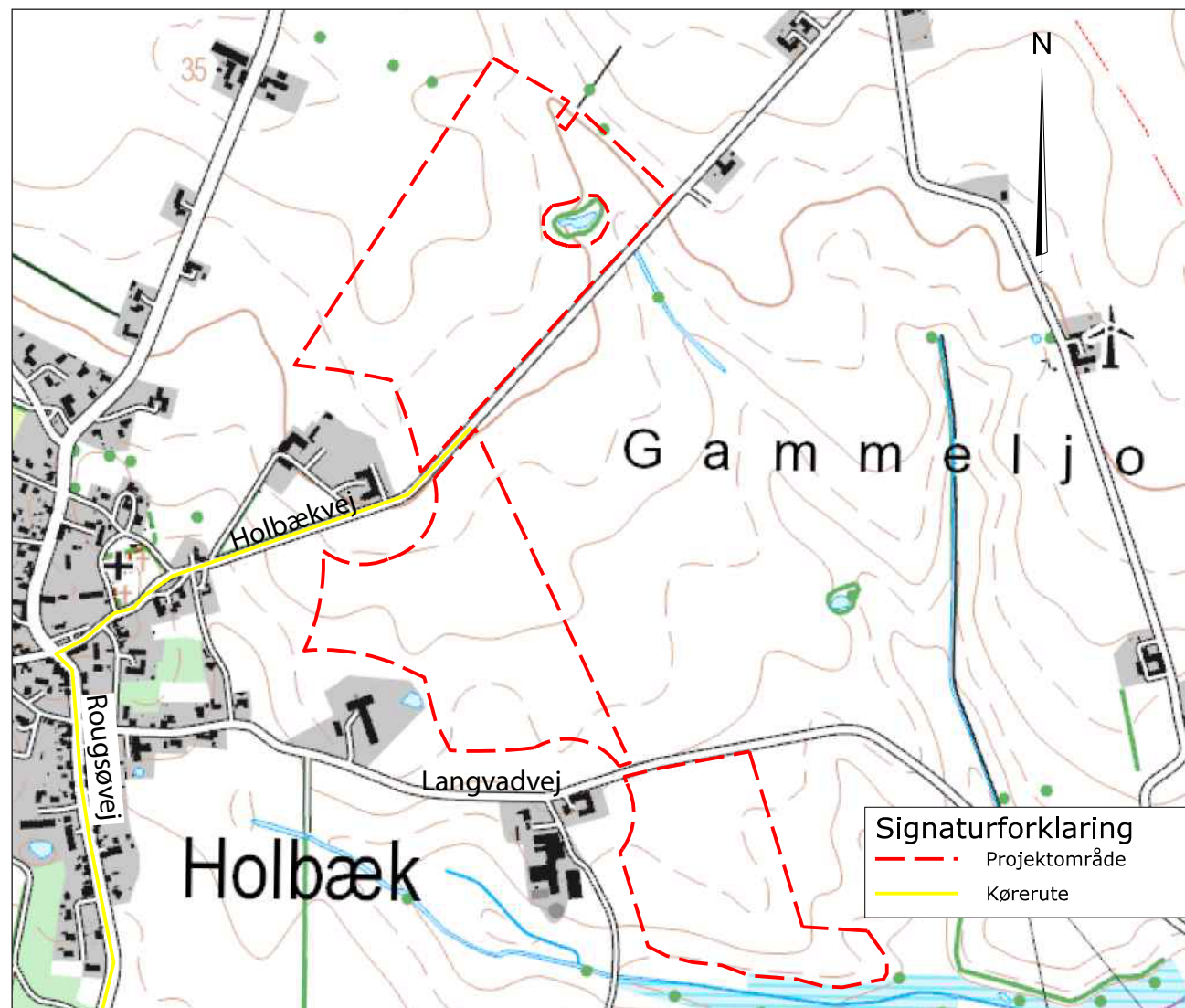
Trafikken til og fra projektområdet er estimeret ud fra mængden af ler, der forventes indvundet i projektområdet, og ud fra erfaringer fra det igangværende graveområde.

Trafikbelastningen vurderes i forhold til den øvrige trafik i området. Der er fokuseret på trafikken med lastbiler til og fra råstofgraven, da trafikken med personbiler fra ansatte er ubetydelig i forhold til den øvrige trafik.

9.2 Eksisterende forhold

Ind- og udkørsel sker i dag fra Holbækvej. Der er etableret en intern vej fra Langvadvej op til Holbækvej, således der ikke sker kørsel på Langvadvej med lastbiler, da denne ikke er i en stand, der kan holde til denne kørsel.

Leret, som indvindes, læsses på lastbiler og fragtes videre fra graveområdet til Hammerhøj Teglværk på

Figur 9.1 Kørrute for lastbiler til og fra graveområdet. Målforskel 1:10.000

Figur 9.2 Eksisterende overkørsel til Holbækvej. (LE34, 2021)

Tindbækvej 16, 8830 Tjele, ca. 50 km fra graveområdet.

Lastbilerne kører fra graveområdet ud på Holbækvej og hen til landevej nr. 531 "Rougsøvej" i Holbæk, jf. figur 9.1 og 9.2. Herfra videre ad hovedveje til teglværket. Der ankommer ca. 6 lastbiler til det eksisterende graveområde i døgnet, fordelt udover arbejdsdagen fra kl. 6.00 til 17.00.

Der må indvindes op til 30.000 m³ rødler om året i henhold til gældende tilladelse på matr.nr. 7a, Holbæk By, Holbæk. Et lastbillæs kan rumme ca. 24 m³ og lastbilkørslen fordeles ideelt set på de ca. 225 arbejdsdage om året.

Der kan dog være dage, hvor der ikke kan ske indvinding pga. vejrlig, hvilket betyder, at der i dag på nogle dage kan opleves mere end 6 lastbilkørsler fra det eksisterende graveområde.

9.3 Miljøpåvirkning

Trafikken til og fra projektområdet vil være sammenlignelig med, hvad der kendes i dag fra det eksisterende graveområde lige øst for det ansøgte projektområde. Den gældende tilladelse omfatter indvinding af op til 30.000 m³ rødler, hvilket også er det der er ansøgt om i projektområdet. Trafikmængden på Holbækvej fra lerindvinding vil derfor være den samme, som det der kendes i dag.

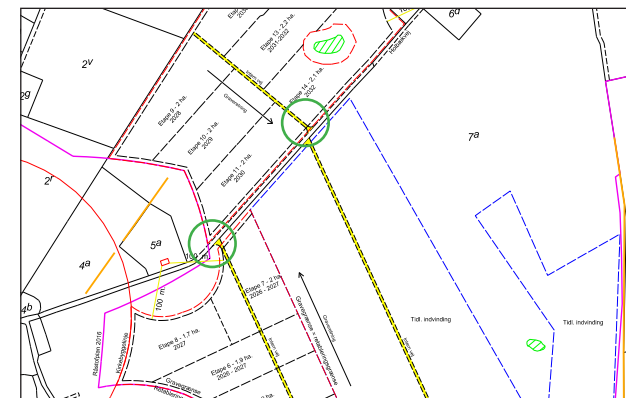
Ligeledes vil det være den samme kørerute til teglværket, som vil blive anvendt, ligesom Langvadvej forsat vil blive friholdt for lastbilkørsel til og fra projektområdet.

Der vil ske en forlængelse af miljøpåvirkningen fra trafikken til og fra projektområdet. I det igangværende graveområde mellem Langvadvej og Holbækvej er der tilladelse til at indvinde rødler frem til 2026. Der er gravetilladelse til at indvinde rødler frem til 2029 på graveområdet syd for Langvadvej, men dette område er dog allerede færdiggravet og efterbehandlet.

Der er søgt om tilladelse til at indvinde frem til 2032, dvs. en forlængelse af miljøpåvirkningen på min. 6 år.

Trafiksikkerhed

Der vil blive etableret to nye overkørsler til Holbækvej i forbindelse med indvinding på henholdsvis delområde II og delområde III. De nye overkørsler er markeret på figur 9.3. Nye overkørsler kræver tilladelser i henhold til vejlovgivningen, hvor Norddjurs Kommune er myndighed. Overkørslen til delområde III placeres overfor den nuværende til Holbækvej. Overkørslerne

Figur 9.3 Nye overkørsler til Holbækvej markeret med grønne cirkler.

placeres på steder, hvor der er gode oversigtsforhold.

Holbækvej er kun lidt trafikbelastet og der vil kun være én overkørsel i brug ad gangen, da der kun indvindes af én indvinder og kun med én gravemaskine ad gangen. Det vurderes derfor, at der ikke vil ske en øget risiko for trafiksikkerheden.

Af hensyn til trafiksikkerheden er det væsentligt at der ikke efterlades større mængder materialer (ler, jord og lign.) på vejarealer. For at undgå dette vil der ske fejning af veje ved behov. Ved brug af afværgeforanstaltningerne vurderes det derfor, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af trafiksikkerheden.

Influensvejnettet, trafikafvikling og kapacitet

Influensvejnettet er det vejnet, der påvirkes af trafikken til og fra graveområdet. Det drejer sig om Holbækvej og Rougsøvej. Holbækvej er en ca. 5 m bred asfalteret vej med vejrabatter i græs. Rougsøvej er

en hovedlandevej med en kørebanebredde på ca. 6 m og med fortov i begge sider igennem Holbæk. Da der er tale om kørsel af et relativt lavt antal almindelige lastbiler, som kører på asfalterede offentlige veje, vurderes det, at influensnettet er egnet til trafikken. Denne vurdering skal også ses i lyset af, at der ikke sker en ændring i forhold til de eksisterende forhold.

Det bemærkes, at der ikke vil ske lastbilkørsel til og fra projektområdet på Langvadvej, da det er vurderet, at denne ikke kan holde til denne form for kørsel.

Trafikafviklingen på de anvendte veje vil ikke blive påvirket nævneværdigt, da der er tale om et relativt lavt antal lastbilkørsler på igennemsnit 6 til- og frakørsler fordelt ud på en 11 timers arbejdsdag. Af samme årsag vurderes det, at der ikke vil opleves kapacitetsproblemer.

0-alternativet

Ved 0-alternativet vil den nuværende påvirkning af trafiksikkerheden, influensvejnettet, trafikafvikling og kapacitet kunne forsætte frem til 2026, såfremt der er råstoffer til det.

9.4 Kumulative forhold

Inden for en radius af 4 km fra projektområdet er der ikke kendskab til andre projekter i nærheden af projektområdet, som giver anledning til kumulative påvirkninger. Dog med undtagelse af den nuværende indvinding lige øst for projektområdet. Det forventes dog, at den eksisterende indvinding afsluttes inden indvindingen i projektområdet påbegyndes, da det er den samme indvinder og materiel som skal benyttes.

Det vurderes således ikke at vil give anledning til kumulative påvirkninger. Der er heller ikke erhvervsområder i nærområdet, som giver anledning til kumulative påvirkninger med lastbilkørsel.

9.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Der vurderes ikke at være behov for yderligere afværgeforanstaltninger udover dem som allerede er indarbejdet i projektet, herunder:

- Veje vil blive fejlet efter behov
- Langvadvej vil forsat blive friholdt for kørsel til og fra projektområdet.

Der vurderes ikke at være behov for overvågning af trafikken.

10 - Miljøkonsekvenser for naboer som følge af støvgener

Dette kapitel har til formål at beskrive støvforhold i og omkring projektområdet og at vurdere støvpåvirkningen af nærmeste naboer.

Krav fra afgrænsningsnotat:

Beskrivelse af den forventede støvpåvirkning fra råstofindvindingen, fra oplag af råstoffer og fra intern og ekstern trafik.

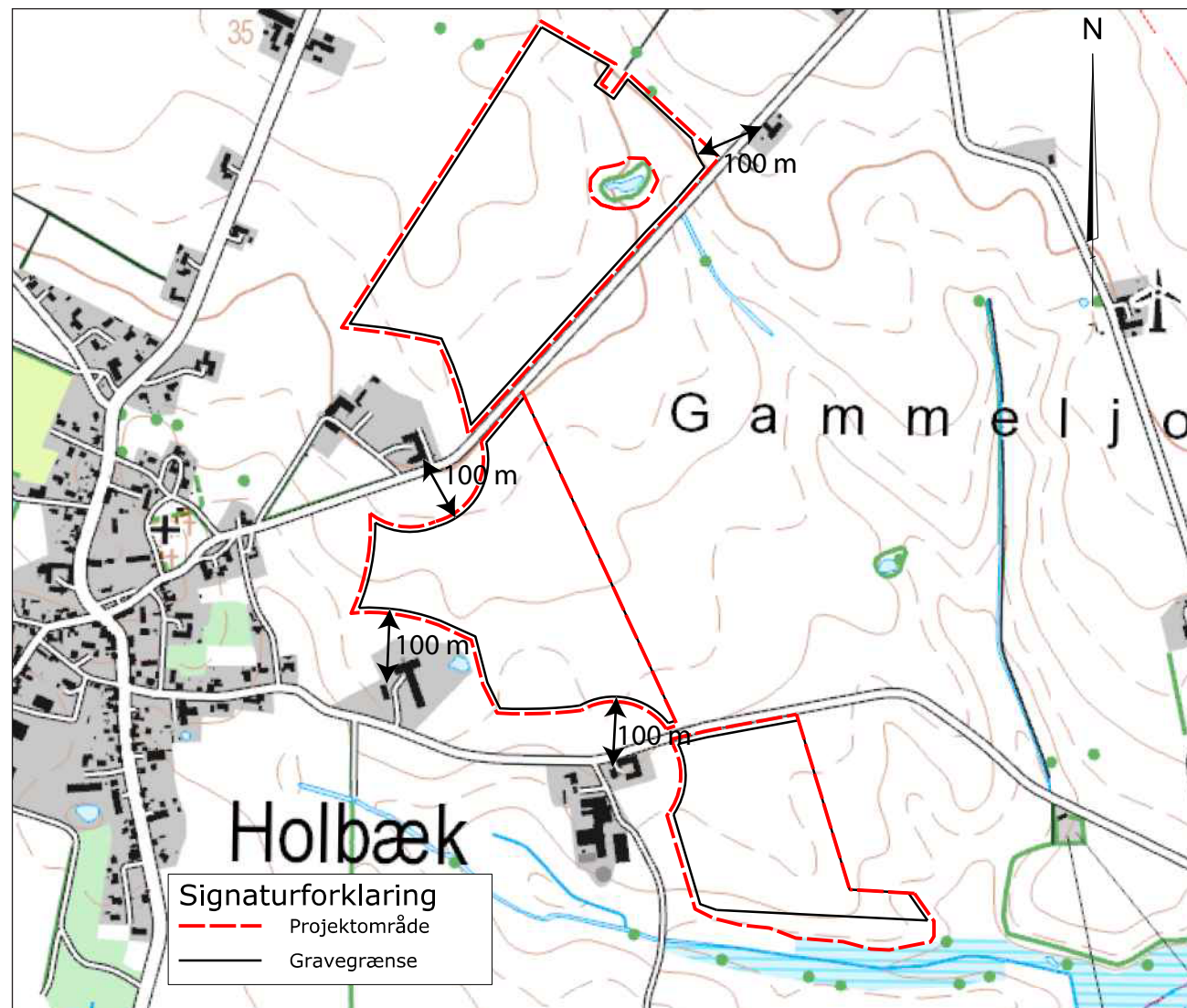
10.1 Metode

Støvgener fra råstofindvinding relateres normalt til synligt støv, som ophobes på overflader, og til støv, som transporteres med vinden. Der findes i Danmark ikke grænseværdier for nedfald af støv. Der er i denne vurdering inddraget erfaringer fra andre graveområder, og vurderingen af støvgener i ansøgte projektområde er baseret på en kvalitativ vurdering af den genepåvirkning, som naboer kan opleve fra en aktiv lergrav.

10.2 Eksisterende forhold

For støvdannelse antages transport, bearbejdning af råstoffer, vindforhold, landskabet ruhed/vegetation, partikelstørrelse og jordfugtighed at være de væsentligste parametre (Niras, 2018)

Der sker i dag indvinding lige øst for det ansøgte projektområde. I særligt tørre perioder kan der blive opvirket støv fra oplagsbunker med overjord, samt fra interne veje ved kørsel, dog minimerer udlæg af køreplader og brændt tegl på kørevej for lastbiler risikoen

Figur 10.1 Afstande til nærmeste naboer, min. 100 m.

Figur 10.2 Foto af den fede rødler som indvindes ved Holbæk. (LE34, 2021)

for, at der evt. hvirvles væsentlige støvmængder op ved transport.

Der sker ikke særlig udledning af støv fra selve lergravningen, da lerets fede/fugtige konsistens gør, at leret ikke giver anledning til betydelige støvemissioner, jf. figur 10.2.

Der er ikke kendskab til klager over støv fra de eksisterende graveområder øst for Holbæk.

10.3 Miljøpåvirkning

De nærmeste naboer, hvis boliger er beliggende ca. 100 meter fra gravegrænsen, er Holbækvej 23 og 26, samt Langvadvej 8 og 10, jf. figur 10.1.

Projektansøger, Randers Tegl A/S, har et større antal lergrave i det midt- og nordjyske. Erfaringsmæssigt er det sjældent, at der opstår støvgener fra lergravning

ved naboer. Kun i særligt tørre perioder, kan der opleves støvgener, primært ved lastbilkørsel.

Støvgener ses hyppigere ved sand-, sten- og grusgrave, hvor der også ofte sker oplag og bearbejdning af råstofferne i graveområdet. Lerindvinding er således ikke direkte sammenlignelig med de støvgener, der kan forekomme i grusgrave.

Der etableres ikke større oplagsbunker med rødler i projektområdet, som kan ligge og tørre ud og dermed give anledning til støvgener. Rødderet læsses direkte på lastbiler og transporteres til teglværket, hvor der sker bearbejdning af leret. Der sker således ingen bearbejdning af leret i projektområdet. Det er ved bearbejdningen, at de primære støvgener ved lerindvinding opstår.

Ved etablering af interne veje benyttes der murbrokker/brændt tegl samt lidt grus til stabilisering af vejene. Fra de interne veje udlægges der køreplader ud. Både de interne veje belægning samt udlægning af køreplader begrænser støvemissionen. Når indvindingen er afsluttet, fjernes både veje og køreplader igen.

Der er en mindre risiko for støvgener fra materialer, som falder af lastbilernes hjul ved kørsel på Holbækvej og ved krydsning af Langvadvej. Der vil af hensyn til trafiksikkerheden, men også af hensyn til at begrænse støvgener, ske fejning af veje ved behov.

I tørre perioder er der en mindre risiko for støvgener fra oplagsbunker med overjord nær naboer. Overjord

Figur 10.3 Foto af vegetation på oplagsbunke. (LE34, 2021)

oplagres fra indvindingen af en etape går i gang og indtil, efterbehandlingen går i gang. Hver enkelt etape forventes indvundet på 1-2 år. Den enkelte oplagsbunke vil således ligge i 1-2 år.

Dog vil afstanden til naboer og eksisterende beplantning, herunder træer mellem projektområde og naboer, medvirke til at afhjælpe eventuelle støvgener.

Ligeledes vil den vegetation, der med tiden opstår på oplagsbunkerne holde på støvpartiklerne, se evt. figur 10.3.

For at undgå væsentlige støvgener vil der dog efter behov ske vanding af oplagsbunker med vand fra tilkørte vandtanke.

Da den primære støv i projektområdet må forventes at komme fra arbejdet med overjord, vil eventuelle

støvgener være sammenlignelige med støvgener fra landbrugets arbejder med dyrkningsarealerne, fx ved harvning af jorder.

Det bemærkes i øvrigt, at landsbyen Holbæk er placeret vest for projektområdet og således ikke vil generes af støvgener fra projektet ved den fremherskende vindretning fra vest. Det samme gælder de nærmeste naboer, dog ikke Holbækvej 26 er beliggende øst for projektområdet.

På baggrund af ovenstående vurderes det ikke, at der vil forekomme væsentlige påvirkninger fra støv.

0-alternativet

Ved 0-alternativet vil den nuværende støvpåvirkning af naboer kunne fortsætte frem til 2026, såfremt der er råstoffer til det. Der vil ikke ske indvinding så tæt på de nærmeste naboer, som beskrevet i det forudgående. Eventuelle støvgener vurderes derfor at være mindre i 0-alternativet.

10.4 Kumulative forhold

Der er ikke andre graveområder eller andre særligt støvskabende aktiviteter i nærområdet, som vil give anledning til kumulative påvirkninger.

10.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Det forventes, at der i gravetilladelsen vil blive stillet krav om, at driften ikke må give anledning til væsentlige støvgener uden for virksomheden.

Der vurderes ikke at være behov for yderligere afvær-

gendeforanstaltninger udover dem som allerede er indarbejdet i projektet, herunder:

- Der vil ske vanding ved behov i særligt tørre perioder.
- Der etableres ikke store depoter af rødder.
- Interne veje vil blive befæstet med brændt tegl og grus.
- Der vil ske fejning af veje efter behov.

Der vurderes ikke at være behov for overvågning.

11 - Miljøkonsekvenser for vandløb

Dette kapitel har til formål at beskrive hvordan det undgås, at der sker udvaskning af lerpartikler fra Etape 1 til vandløbet mod syd, som er et sidevandløb til Ingerslev Å.

Krav fra afgræsningsnotat:

Beskrivelser af håndtering af overfladevand i grave-etape 1.

Redegør for, hvordan overfladevand fra arealerne bliver håndteret, og hvordan udvaskning til vandløbet mod syd hindres.

11.1 Metode

Ved at afgrave overjord og blotlægge ler i nærhed af et vandløb, er der risiko for udvaskning af lerpartikler, som potentielt set vil kunne skade fisk, smådyr og planter.

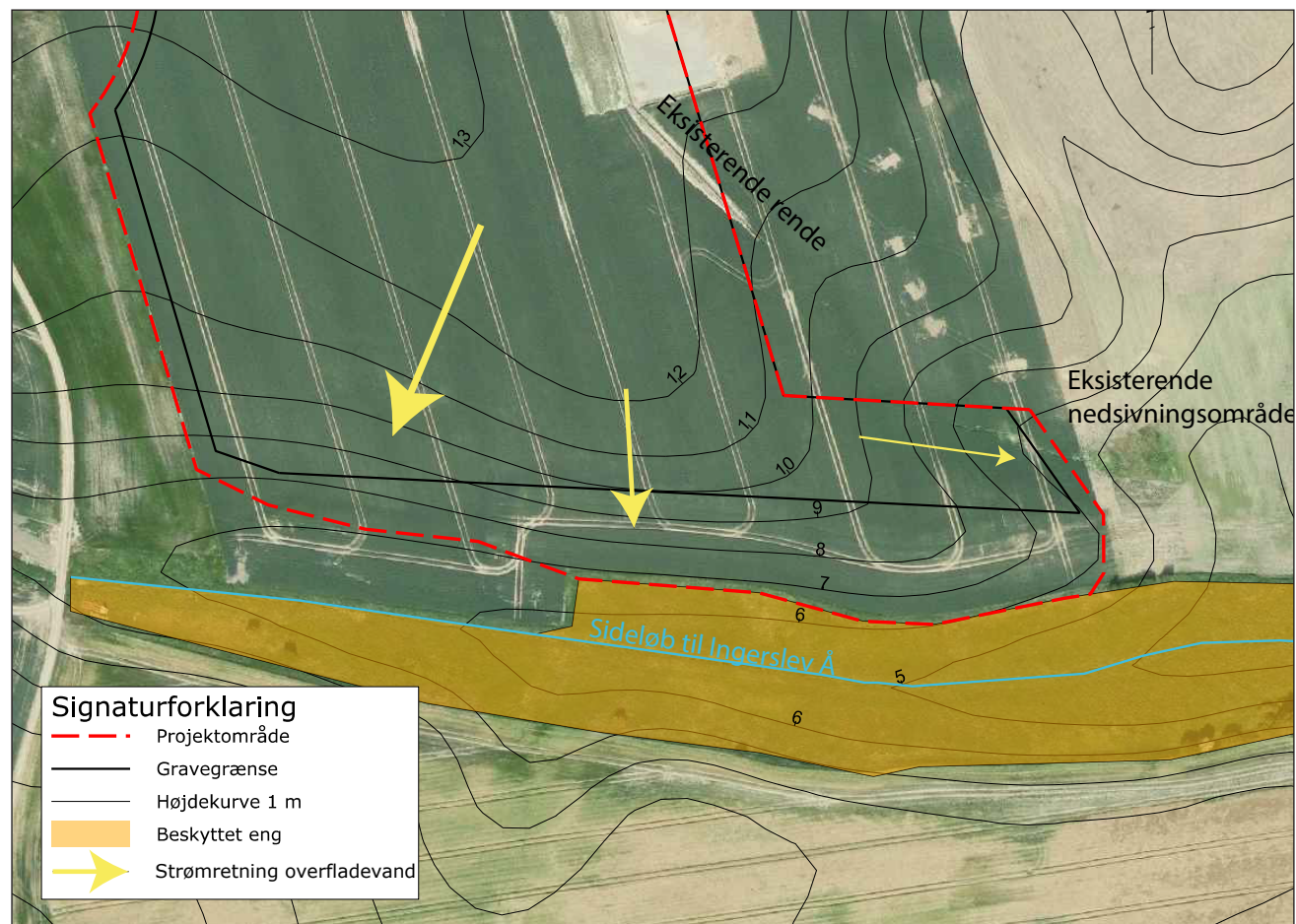
Til at vurdere denne påvirkning, undersøges de topografiske forhold i projektområdet og der redegøres for afværgeforanstaltninger.

11.2 Eksisterende forhold

Landskabet i Etape 1 (den sydligste del af Delområde I) fremstår i dag som dyrkningarealer, hvor terrænet er svagt skrående med fald fra nord mod syd. Etape 1 er mod nord beliggende ca. i kote 12-12,5 m, og ved gravegrænsen mod syd er terrænet beliggende ca. i kote 8. Syd for gravegrænsen forsætter terrænet med at falde ned til et mindre vandløb, som løber ud i

det beskyttede vandløb Ingerslev Å. Vandløbet ligger ca. i kote 4 - 5,5 m og er højest mod vest.

I den sydøstlige del af projektområdet falder terrænet desuden fra vest mod øst ned til ca. kote 4,5 m. Længere mod øst falder terrænet yderligere ned til et

Figur 11.1 Kort som viser terrænet i den sydlige del af projektområdet med angivelse af hvilken retning overfladevand løber. (© Hexagon)

plateau i ca. kote 3,5., jf. figur 11.1.

Hvor afstanden er kortest fra gravegrænsen til vandløbet er der ca. 55 m. Arealet mellem gravegrænsen og vandløbet består af dyrkningsarealer. En del af arealet består desuden af et ca. 20 m bredt engareal, målt fra vandløbet. Engarealet er beskyttet mod tilstandsændringer i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.

Der er fra gravegrænsen til enten vandløb eller beskyttede engarealer et ca. 20-50 m bredt bælte med dyrkningsarealer. Størstedelen af dette bælte inddrages i efterbehandlingen af hensyn til at mindske landsskabspåvirkningen jf. kap. 7.

Øst for den sydlige del af projektområdet løber overfladevand via en rende ud til nedsivning på en flad lavtbeliggende mark. Rende og nedsivningsområde kan ses på luftfotoet på figur 11.1.

Projektområdet og de omkringliggende dyrkningsarealer er veldrænede via et større net af drænrør. I forbindelse med lergravningen graves drænrørene væk og retableres, når gravningen er slut.

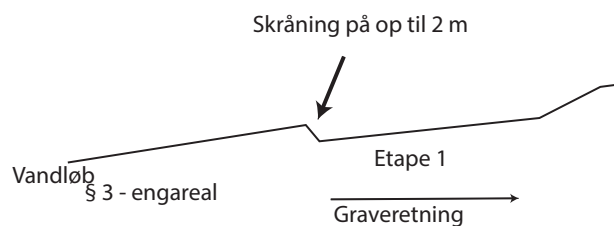
11.3 Miljøpåvirkning

Når der kommer større regnskyl på overflader, som er afrømmet for overjord sammen med vegetationen, er der risiko for, at regnvandet vil trække partikler med videre via dets strømningsveje. I dette projekts tilfælde, hvor der afrømmes ned til rødleret, vil der være risiko for at lede lerpartikler mod syd og sydøst grundet projektområdets topografi.

Af hensyn til at mindske påvirkningerne af naturværdierne mod syd i form af vandløb og engarealer, skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udledninger af lerpartikler til disse.

Etape 1 omfatter et areal på 1,9 ha, som forventes indvundet på 1-2 år. Der er således tale om et mindre område, som vil være blotlagt i en relativ kort periode, hvilket er med til at mindske risikoen for, at der opleves store regnhændelser ved etape 1 (fx en 5-årshændelse) i den blotlagte periode.

Indvindingen vil foregå med en graveretning fra syd mod nord. Det vil sige fra den lave del af terrænet mod det højere beliggende terræn. Der vil ske lerindvinding svarende til primært 1½ meter og maks. 2 meter under det eksisterende terræn. Det betyder, at der kommer en skråning på op til 2 meter mod syd, hvor naturværdierne findes, vist som princip på figur 11.2. Der vil således kunne ske opstuvning af overfladevand med lerpartikler i den sydligste del af graveområdet. Så længe overfladevandet er opstuvet vil der ske bundfældning af lerpartiklerne. Overflade-

Figur 11.2 Princip for indvinding fra syd

Figur 11.3 Eksempel på hvordan overfladevand stopper ved gravefront, her fra den eksisterende indvinding nord for Langvadvej. (LE34, 2021)

vandet vil således primært nedsive indenfor projektområdet eller blive ledt væk fra området, primært mod øst hvor der i dag sker nedsivning, jf. figur 11.1, eller mod vest.

Der vil være en kort overgangsperiode fra overjorden er afrømmet og til der er indvundet ned til 2 meter under terræn. I den periode vil der ikke være en skrænt på op til 2 meter mod syd, kun skrænt på ca. 0,3 m. Der er således en risiko for, at overfladevand med lerpartikler ledes mod syd og dermed til vandløbet ved kraftige regnskyl i overgangsperioden.

Der vil derfor blive etableret volde af den overjord der afrømmes. Jorden bliver placeret i depoter med en højde på min. 1 m mod syd, således de fungerer som barriere mod, at overfladevand med lerpartikler ledes mod syd. Alternativt vil der indenfor projektområdet blive etableret sedimentationsbassiner, der kan

fungere som regnbassiner, hvor der kan ske bundfældning. Overfladevandet kan herfra ledes mod øst til nedsivning på den flade mark, som det allerede sker i dag.

Luftbåren lerstøv kan også være en risiko for tilstanden af vandløb. Der forventes ikke væsentlige mængder lerstøv i forbindelse med indvindingen jf. Kapitel 10. Ydermere er vandoverfladen på sidevandløbet meget smal og vil derfor i begrænset omfang kunne opfange støvpartikler. Der er ca. 300 m til Ingerslev Å fra den sydlige afgrænsning af Etape 1. Området mellem Ingerslev Å og Etape 1 er præget af engareler og enkelt træer. Grundet afstanden og det mindre omfang af støv med lerpartikler, vurderes det, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af Ingerslev Å.

På baggrund af ovenstående forhold og afværgende foranstaltninger vurderes det ikke, at der vil ske en væsentlig påvirkning af vandløbet mod syd eller af Ingerslev Å.

0-alternativet

Den forudgående beskrevne miljøpåvirkning af vandløbet vil ikke finde sted, da etape 1 vil forsætte med at blive brugt som dyrkningsareal.

11.4 Kumulative forhold

Der er ikke kendskab til forhold, som vil kunne give kumulative påvirkninger.

11.5 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Der vurderes ikke at være behov for yderligere afværgeforanstaltninger udover dem som allerede er indarbejdet i projektet, herunder:

For at forhindre overfladevand med lerpartikler i at kunne påvirke vandløbet syd for projektområdet, skal graveretningen være fra syd mod nord, så der opstår en midlertidig gravefront mod syd. Jorddepoter placeres syd for graveområdet i Etape I og udformes så de danner en barriere for overfladevand mod syd. Alternativ kan der etableres sedimentationsbassin inden for området.

Der vurderes ikke at være behov for overvågning.

12 - Opsamling på afværgende foranstaltninger og overvågning

En miljøkonsekvensrapport skal, udover at belyse et projekts væsentlige virkninger på miljøet, ligeledes redegøre for, hvordan eventuelle væsentlige konsekvenser afværges og hvordan man vil overvåge påvirkningen.

I de foregående afsnit er det beskrevet, hvilke virkninger projektet kan have på det omgivende miljø. Her er det især hensyn til landskab, støv og trafik, som er relevante i forhold til dette projekt.

I det følgende opsummeres projektets afværgende foranstaltninger for at undgå eller minimere miljøgener ligesom det opsummeres, hvilken overvågning der er nødvendig.

Afværgende foranstaltningerne kan allerede være indarbejdet eller være et krav som følge af rapportens vurderinger.

12.1 Afværgende foranstaltninger

- Efterbehandlingen udføres som lettere kuperet terræn til dyrkningsarealer med hældninger på ca. 1:7.
- Gravningen stoppes ved fund af fortidsminder.
- Overvågning i forbindelse med muldafrømning af Museum Østjylland.
- Veje vil blive fejlet efter behov.

- Langvadvej friholdes forsat for kørsel til og fra graveområdet.
- For at undgå væsentlige støvgener ved naboer vil der ske vanding ved behov i særligt tørre perioder.
- Der etableres ikke store depoter af rødder.
- Interne veje vil blive befæstet med brændt tegl og grus.
- For at forhindre overfladevand med lerpartikler i at kunne påvirke vandløbet syd for graveområdet, skal graveretningen være fra syd mod nord.
- Jorddepoter skal placeres syd for graveområdets etape I og udformes så de danner en barriere for overfladevand mod syd. Alternativ kan der etableres sedimentationsbassin inden for området.

12.1 Overvågning

Miljøkonsekvensrapporten følges af en ny indvindingstilladelse. Råstofmyndigheden (Region Midtjylland) har tilsynsforpligtigelsen for så vidt angår virksomhedens overholdelse af vilkår stillet i tilladelsen.

Med baggrund i miljøkonsekvensrapporten opstilles der ikke egentlige overvågningsprogrammer, dog skal der i forbindelse med muldafrømning ske overvågning af Museum Østjylland.

13 - Referencer

Arealinformation, 2021:

Danmarks Arealinformation, Danmarks Miljøportal, .
<https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>
Besøgt april 2021

Kulturarv, 2017:

Kulturministeriet, Slots- og kulturforvaltningen
<https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>
Besøgt april 2021

LE34, 2021:

Fotos fra besigtigelse af projektområdet d. 16. april 2021.

Museum Østjylland, 2021:

Høringssvar fra Museum Østjylland via mail d. 17. februar 2021 til Region Midtjylland.

Niras, 2018:

Støv fra råstofgrave- Udviklingsprojekt.
Udarbejdet af Niras A/S af september 2018 for Region Sjælland, Region Midt, Region Nordjylland.

Norrdjurs, 2017:

Norrdjurs Kommune, Kommuneplan 2017,
Kommunens landskabskarakterkortlægning.
<https://www.norrdjurs.dk/media/883458/Landskabskarakteromraade-4-Toerslev-og-Holbaek-Storlandbrug.pdf>

Versionsdato: 23. juni 2021

Landinspektørfirmaet LE34 A/S

Randers Tegl A/S

Mineralvej 4

9220 Aalborg Ø.

Afgrænsningsudtalelse til ansøgning om tilladelse til lerindvinding på matr. nre. 7a og 5s Holbæk By, Holbæk

Dato 26-03-2021

Sagsbehandler

Pernille Poulsen

Tel. +4524786506

Sagsnr.1-50-71-24-20

Region Midtjylland behandler for tiden en ansøgning fra Randers Tegl A/S om tilladelse til lerindvinding i råstofgraveområdet Holbæk i Norddjurs Kommune.

Regionen har vurderet, at der for det ansøgte skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport.

Som grundlag for det videre arbejde med miljøkonsekvensrapporten har regionen udarbejdet nærværende udkast til afgrænsningsudtalelse.

Udtalelsen fremsendes i høring hos berørte myndigheder og forelægges offentligheden.

Side 1

Med venlig hilsen

Pernille Poulsen

Indledning

Randers Tegl A/S har den d. 1. februar 2021 indsendt en ansøgning om lerindvinding på ca. 31 ha på matr. nre. 5s og 7a Holbæk by, Holbæk i Norddjurs Kommune

Ifølge miljøvurderingslovens bestemmelser må projekter, der kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, ikke påbegyndes, før myndigheden skriftligt har meddelt tilladelse til at påbegynde projektet efter en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet. En tilladelse efter råstofloven erstatter en tilladelse efter miljøvurderingsloven jf. samordningsbekendtgørelsens § 10.

Råstofindvinding fra åbne brud, hvor graveområdets areal er over 25 hektar, er opført på miljøvurderingslovens bilag 1 (nr. 19), hvilket betyder, at projektet som udgangspunkt er omfattet af krav om miljøkonsekvensvurdering (VVM). I Holbæk råstofgraveområdet foreligger der i forvejen gravetilladelser for et større areal, og det samlede areal til råstofindvinding vil derfor med den ansøgte udvidelse overstige 25 ha. Ansøgeren skal derfor i forbindelse med ansøgning om indvinding af råstoffer ved Holbæk udarbejde en miljøkonsekvensrapport, jf. miljøvurderingslovens § 20.

Region Midtjylland skal jf. miljøvurderingslovens § 23 forud for ansøgers udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten afgive en udtalelse om, hvor omfattende og detaljerede de oplysninger skal være, som ansøger skal fremlægge i miljøkonsekvensrapporten.

Ifølge samme lovs § 35, stk. 1, pkt. 2 skal regionen foretage en høring af offentligheden og berørte myndigheder, før der tages stilling til afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold.

Det betyder, at et udkast til afgrænsningsnotatet skal offentliggøres og sendes til de berørte myndigheder, således offentligheden og myndighederne i en høringsperiode kan komme med bemærkninger til afgrænsningen. Regionen skal fastsætte en frist på 14 dage for høring af offentligheden og en passende frist for høring af berørte myndigheder jf. miljøvurderingslovens § 35 stk. 4.

Projektbeskrivelse

Randers Tegl A/S har d. 1. februar 2021 indsendt en ansøgning om råstofindvinding på ca. 31 ha på matr.nre. 5s og 7a Holbæk By, Holbæk. Ansøgningen er ledsaget af en grave- og efterbehandlingsplan.

Eksisterende tilladelser

Randers Tegl A/S har eksisterende tilladelser til indvinding af råstoffer inden for samme råstofgraveområde på en del af matr. nr. 7a Holbæk By, Holbæk, og der er således tale om en arealmæssig udvidelse af en aktiv lergrav. Den årlige mængde, der indvindes, vil være den samme som hidtil.

Det ansøgte projekt

Der ansøges om tilladelse til indvinding af ca. 30.000 m³ rødler årligt på de ansøgte ca. 31 ha. Indvindingen påbegyndes, når de eksisterende godkendte indvindinger er afsluttet, og den samlede årlige indvinding vil således fortsat være maks. 30.000 m³. Efterbehandlingen vil være til landbrug, og indvindingen forventes at foregå i en 10 årige periode frem til 2032.

Aktiviteten består i indvinding af rødler, udlevering af materialer til egne fabrikker samt mellemdeponering af rødler og overjord. Der vil således ikke ske sortering og anden form for oparbejdning af råstofferne på arealerne. Der vil heller ikke ske salg af rødler på arealet da alle materialerne hentes af Randers Tegl selv.

Det ansøgte areal består af tre delområder (I, II og III).

Den interne adgangsvej i nord-sydgående retning på Norddjurs 17 bibeholdes dog så længe der foretages indvinding syd for Langvadvej (delområde I i denne ansøgning). Når delområde I er færdiggravet retableres vejen på Norddjurs 17 og materialerne fra vejen benyttes til vejadgang på delområde III. I mellemtiden etableres der tillige intern adgangsvej på delområde II, hvor udkørslen til Holbækvej etableres så der både skabes trafiksikkert udkig og således naboejendommen Holbækvej 23 ikke generes af lygter og støj fra lastbiltransport. Ved alle delområder trækkes den interne vej med tilbage, og indgår således i retableringen som etaperne skrider frem.

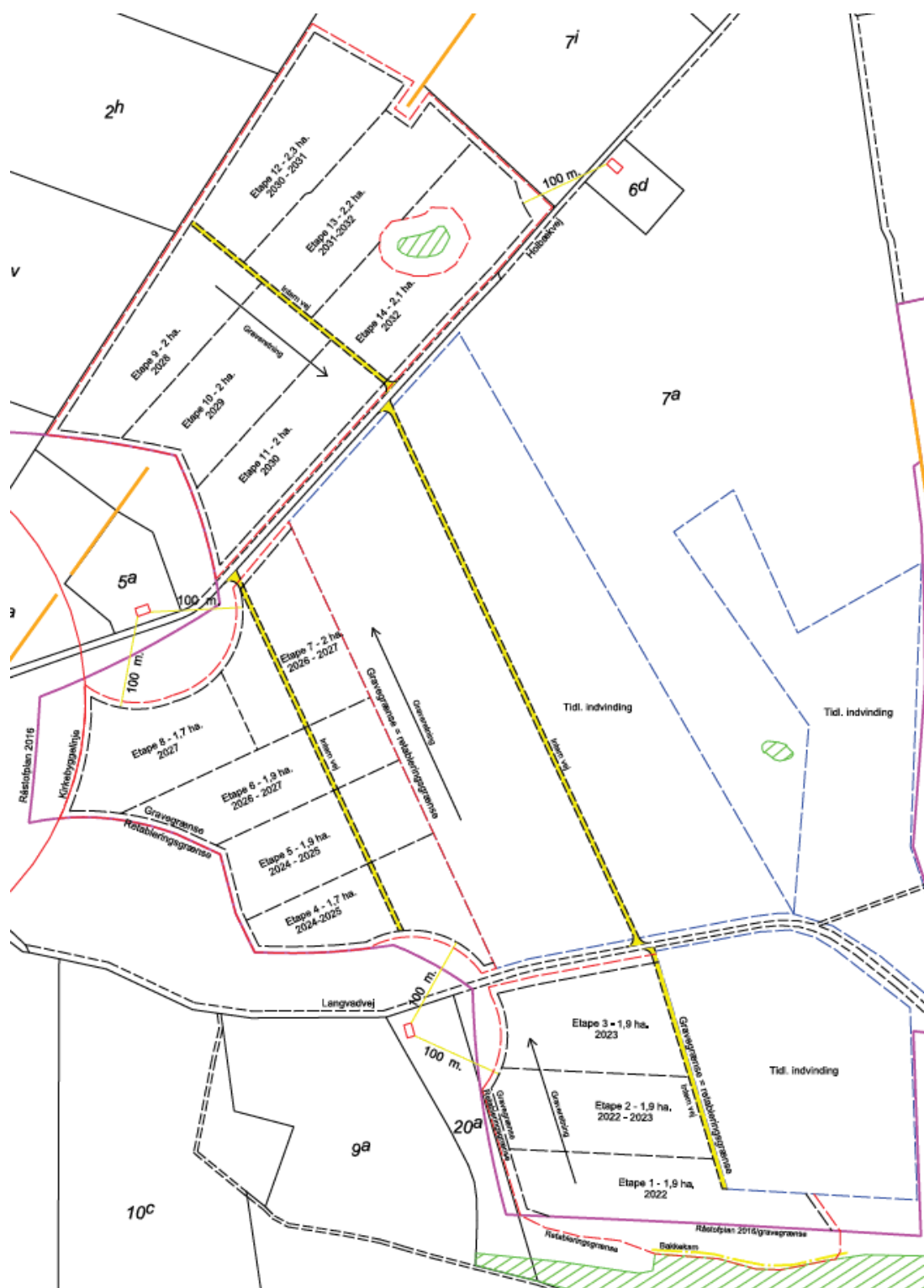
Der er i ansøgningen skitseret 3 etaper for indvindingen, således at den sydlige halvdel af området, etape 1, indvindes først, og derefter den nordvestlige del af området, etape 2 og til sidst den nordlige etape 3.

Delområde I er 6,3 ha. og indvindes fra syd mod nord. Det vurderes at dette delområde afgraves på ca. 2 år.

midt
regionmidtjylland

Kortet viser Norddjurs Kommunes område, der er inddelt i tre delområder (I, II, III) og tre tidligere indvindinger (2, 17, 21). Delområde I (6,3 ha.) er hvidt, Delområde II (11,1 ha.) er rødt striberet, og Delområde III (13,8 ha.) er rødt striberet. De tidligere indvindinger er: Norddjurs 2 Tidl. indvinding (hvidt), Norddjurs 17 Igangværende indvinding (hvidt), og Norddjurs 21 Tidl. indvinding (hvidt). Kortet viser også grænserne til de omkringliggende kommuner: Skive Kommune (nord), Hjørring Kommune (øst), og Ålborg Kommune (vest). Der er også angivet nogle grundejendomme (f.eks. 2h, 2v, 2f, 4a, 4b, 5a, 6a, 6b, 6c, 6d, 6e, 6f, 6g, 6h, 6i, 6j, 6k, 6l, 6m, 6n, 6o, 6p, 6q, 6r, 6s, 6t, 6u, 6v, 6w, 6x, 6y, 6z, 7a, 7b, 7c, 7d, 7e, 7f, 7g, 7h, 7i, 7j, 7k, 7l, 7m, 7n, 7o, 7p, 7q, 7r, 7s, 7t, 7u, 7v, 7w, 7x, 7y, 7z, 8a, 8b, 8c, 8d, 8e, 8f, 8g, 8h, 8i, 8j, 8k, 8l, 8m, 8n, 8o, 8p, 8q, 8r, 8s, 8t, 8u, 8v, 8w, 8x, 8y, 8z, 9a, 9b, 9c, 9d, 9e, 9f, 9g, 9h, 9i, 9j, 9k, 9l, 9m, 9n, 9o, 9p, 9q, 9r, 9s, 9t, 9u, 9v, 9w, 9x, 9y, 9z, 10a, 10b, 10c, 10d, 10e, 10f, 10g, 10h, 10i, 10j, 10k, 10l, 10m, 10n, 10o, 10p, 10q, 10r, 10s, 10t, 10u, 10v, 10w, 10x, 10y, 10z, 11a, 11b, 11c, 11d, 11e, 11f, 11g, 11h, 11i, 11j, 11k, 11l, 11m, 11n, 11o, 11p, 11q, 11r, 11s, 11t, 11u, 11v, 11w, 11x, 11y, 11z, 12a, 12b, 12c, 12d, 12e, 12f, 12g, 12h, 12i, 12j, 12k, 12l, 12m, 12n, 12o, 12p, 12q, 12r, 12s, 12t, 12u, 12v, 12w, 12x, 12y, 12z, 13a, 13b, 13c, 13d, 13e, 13f, 13g, 13h, 13i, 13j, 13k, 13l, 13m, 13n, 13o, 13p, 13q, 13r, 13s, 13t, 13u, 13v, 13w, 13x, 13y, 13z, 14a, 14b, 14c, 14d, 14e, 14f, 14g, 14h, 14i, 14j, 14k, 14l, 14m, 14n, 14o, 14p, 14q, 14r, 14s, 14t, 14u, 14v, 14w, 14x, 14y, 14z, 15a, 15b, 15c, 15d, 15e, 15f, 15g, 15h, 15i, 15j, 15k, 15l, 15m, 15n, 15o, 15p, 15q, 15r, 15s, 15t, 15u, 15v, 15w, 15x, 15y, 15z, 16a, 16b, 16c, 16d, 16e, 16f, 16g, 16h, 16i, 16j, 16k, 16l, 16m, 16n, 16o, 16p, 16q, 16r, 16s, 16t, 16u, 16v, 16w, 16x, 16y, 16z, 17a, 17b, 17c, 17d, 17e, 17f, 17g, 17h, 17i, 17j, 17k, 17l, 17m, 17n, 17o, 17p, 17q, 17r, 17s, 17t, 17u, 17v, 17w, 17x, 17y, 17z, 18a, 18b, 18c, 18d, 18e, 18f, 18g, 18h, 18i, 18j, 18k, 18l, 18m, 18n, 18o, 18p, 18q, 18r, 18s, 18t, 18u, 18v, 18w, 18x, 18y, 18z, 19a, 19b, 19c, 19d, 19e, 19f, 19g, 19h, 19i, 19j, 19k, 19l, 19m, 19n, 19o, 19p, 19q, 19r, 19s, 19t, 19u, 19v, 19w, 19x, 19y, 19z, 20a, 20b, 20c, 20d, 20e, 20f, 20g, 20h, 20i, 20j, 20k, 20l, 20m, 20n, 20o, 20p, 20q, 20r, 20s, 20t, 20u, 20v, 20w, 20x, 20y, 20z, 21a, 21b, 21c, 21d, 21e, 21f, 21g, 21h, 21i, 21j, 21k, 21l, 21m, 21n, 21o, 21p, 21q, 21r, 21s, 21t, 21u, 21v, 21w, 21x, 21y, 21z, 22a, 22b, 22c, 22d, 22e, 22f, 22g, 22h, 22i, 22j, 22k, 22l, 22m, 22n, 22o, 22p, 22q, 22r, 22s, 22t, 22u, 22v, 22w, 22x, 22y, 22z, 23a, 23b, 23c, 23d, 23e, 23f, 23g, 23h, 23i, 23j, 23k, 23l, 23m, 23n, 23o, 23p, 23q, 23r, 23s, 23t, 23u, 23v, 23w, 23x, 23y, 23z, 24a, 24b, 24c, 24d, 24e, 24f, 24g, 24h, 24i, 24j, 24k, 24l, 24m, 24n, 24o, 24p, 24q, 24r, 24s, 24t, 24u, 24v, 24w, 24x, 24y, 24z, 25a, 25b, 25c, 25d, 25e, 25f, 25g, 25h, 25i, 25j, 25k, 25l, 25m, 25n, 25o, 25p, 25q, 25r, 25s, 25t, 25u, 25v, 25w, 25x, 25y, 25z, 26a, 26b, 26c, 26d, 26e, 26f, 26g, 26h, 26i, 26j, 26k, 26l, 26m, 26n, 26o, 26p, 26q, 26r, 26s, 26t, 26u, 26v, 26w, 26x, 26y, 26z, 27a, 27b, 27c, 27d, 27e, 27f, 27g, 27h, 27i, 27j, 27k, 27l, 27m, 27n, 27o, 27p, 27q, 27r, 27s, 27t, 27u, 27v, 27w, 27x, 27y, 27z, 28a, 28b, 28c, 28d, 28e, 28f, 28g, 28h, 28i, 28j, 28k, 28l, 28m, 28n, 28o, 28p, 28q, 28r, 28s, 28t, 28u, 28v, 28w, 28x, 28y, 28z, 29a, 29b, 29c, 29d, 29e, 29f, 29g, 29h, 29i, 29j, 29k, 29l, 29m, 29n, 29o, 29p, 29q, 29r, 29s, 29t, 29u, 29v, 29w, 29x, 29y, 29z, 30a, 30b, 30c, 30d, 30e, 30f, 30g, 30h, 30i, 30j, 30k, 30l, 30m, 30n, 30o, 30p, 30q, 30r, 30s, 30t, 30u, 30v, 30w, 30x, 30y, 30z, 31a, 31b, 31c, 31d, 31e, 31f, 31g, 31h, 31i, 31j, 31k, 31l, 31m, 31n, 31o, 31p, 31q, 31r, 31s, 31t, 31u, 31v, 31w, 31x, 31y, 31z, 32a, 32b, 32c, 32d, 32e, 32f, 32g, 32h, 32i, 32j, 32k, 32l, 32m, 32n, 32o, 32p, 32q, 32r, 32s, 32t, 32u, 32v, 32w, 32x, 32y, 32z, 33a, 33b, 33c, 33d, 33e, 33f, 33g, 33h, 33i, 33j, 33k, 33l, 33m, 33n, 33o, 33p, 33q, 33r, 33s, 33t, 33u, 33v, 33w, 33x, 33y, 33z, 34a, 34b, 34c, 34d, 34e, 34f, 34g, 34h, 34i, 34j, 34k, 34l, 34m, 34n, 34o, 34p, 34q, 34r, 34s, 34t, 34u, 34v, 34w, 34x, 34y, 34z, 35a, 35b, 35c, 35d, 35e, 35f, 35g, 35h, 35i, 35j, 35k, 35l, 35m, 35n, 35o, 35p, 35q, 35r, 35s, 35t, 35u, 35v, 35w, 35x, 35y, 35z, 36a, 36

Der forventes lerindvinding svarende til primært 1½ meter og max 2 meter under terræn. Der søges ikke om lerindvinding under grundvandsspejlet. Der forventes at være ca. 30 cm muld over råstofforekomsten som efter indvindingen løbende vil blive reetableret tilbage.

Figur 2: Graveplanen viser inddelingen af de 3 etaper (figur kan også ses i bilag 2, hvor også signaturforklaring kan findes)

Lerindvindingen vil foregå med følgende materiel:

- 1 hydraulisk gravemaskine
- 1 gummiged – *periodevis*
- 1 bulldozer – *periodevis*

Der søges om følgende driftstider for gravemaskiner, læsning, herunder kørsel inden for virksomhedens område:

Mandag-fredag kl. 6.00-17.00 og lørdag kl. 8.00-12.00.

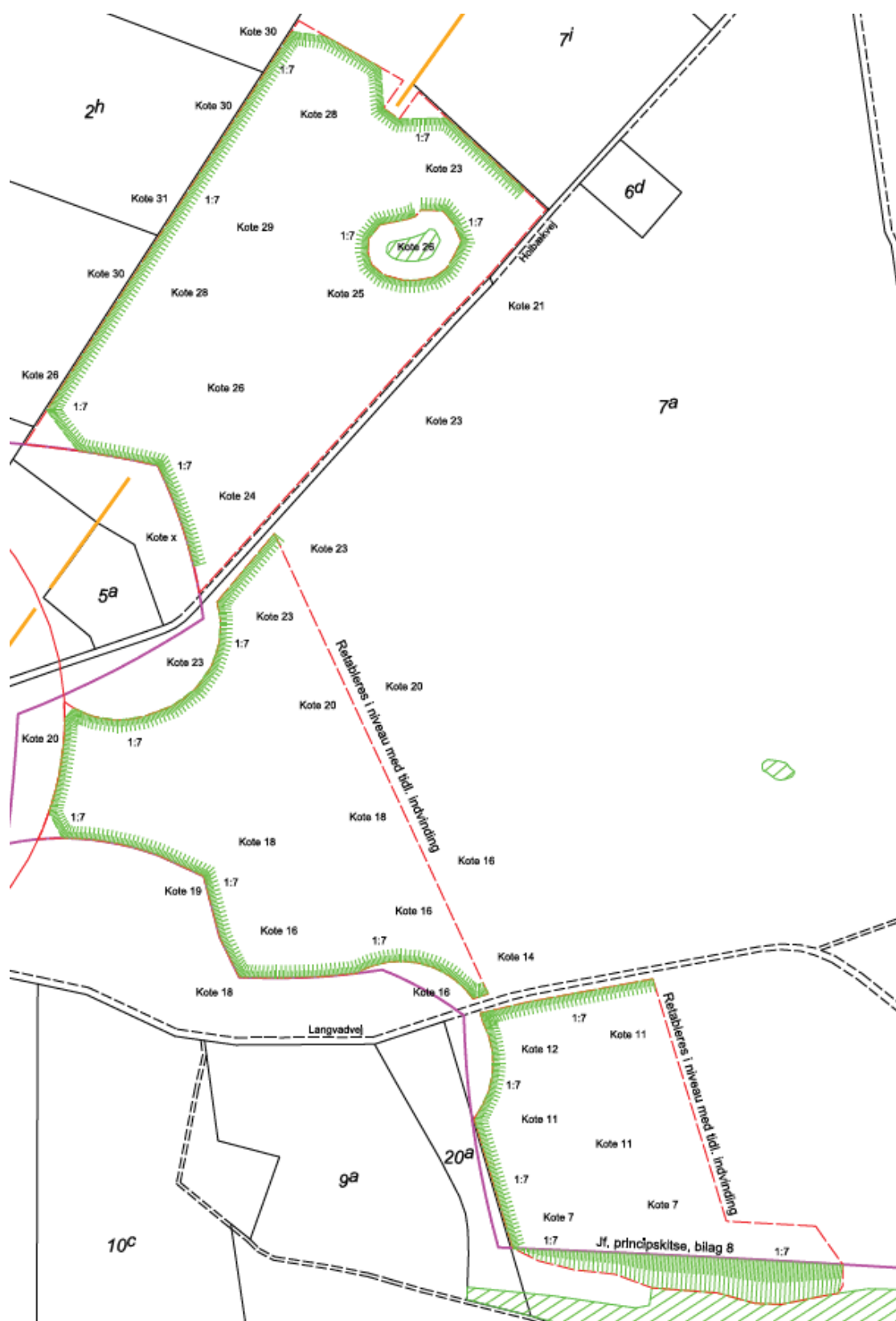
Det forventede årlige forbrug af dieselolie er ca. 5000 l. Der er på arealet ingen opsætning af hverken stationær anlæg eller stationære olietanke. Der findes en enkelt mobil brændstoftank på området, der flyttes efter behov. Tanken kan rumme 2000 L samt er dobbeltvægget og med tankgodkendelse. Maskinerne i råstofgraven er selvan-sugende, hvilket foretages fra enten den forømtalte mobile tank eller fra lastbilen der henter leret.

Transport til og fra graveområdet vil ske via eksisterende overkørsel til Holbækvej gennem den anlagte grusvej over matr. nr. 7a Holbæk By, Holbæk. Denne overkørsel benyttes for at skåne Langvadvej for lertransport. Fra delområde II og III etableres der nye overkørsler til Holbækvej, jf. vedhæftede graveplan (se bilag 2).

Lerindvindingen vil holde en respektafstand til nabobeboelser, hvilket betyder at der minimum holdes 100 m. afstand til selve beboelsesbygningen på de respektive ejendomme. Det gør sig særligt gældende ved ejendommene matr.nr. 20a, 5a og 6d Holbæk By, Holbæk. Randers Tegl ser også den mulighed, at etablere støjvold mod ovennævnte ejendomme for at kunne mindske graveafstanden til fx 60 m., såfremt aftale med de respektive naboer indgås. Indledningsvis holdes der dog 100 m. afstand. Øvrige støjdæmpende tiltag vurderes ikke nødvendige.

Efter indvinding af rødder planlægges arealet efterbehandlet til jordbrugs-mæssige formål. Markerne vil blive efterbehandlet med hældningen 1:7, se figur 3.

Figur 3 (figur kan også findes i bilag 2, hvor også signaturforklaring kan ses)

Delområde I: Mod øst graves/reableres der helt til områdegænsen, da det tilstødende areal tillige er anvendt til råstofindvinding. Indvindingen mod syd kan give en uhenfigtsmæssig stej l brink mod ådalen der ikke vil være harmonisk i landskabet. Det ønskes derfor at der reableres en smule (få meter) uden for råstofplanens afgrænsning, så der ikke opstår en uhenfigtsmæssig stej l brink, men derimod et harmonisk landskab ned mod ådalen. Principskitsen kan ses i bilag 2.

Delområde II: Også her graves/reableres der helt til områdegænsen mod øst, da det tilstødende areal tidligere er anvendt som indvindingsområde. Mod vest indvindes der ikke inden for kirkebeskyttelseslinjen.

Delområde III: Der holdes respektafstand til §3-søen i etape 14, ligesom der heller ikke indvindes i nærheden af det beskyttede sten- og jorddige mod nordøst.

Afgrænsning og miljøkonsekvensvurdering

Formålet med dette afgrænsningsnotat er at afgrænse miljøkonsekvensrapportens omfang, samt at fastlægge metoden for miljøvurdering og miljøkonsekvensrapportens detaljeringsgrad for de miljøparametre, som skal vurderes nærmere.

Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til projektets sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet. Her anvendes miljøvurderingslovens brede miljøbegreb, som omfatter *den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker, ressourceeffektivitet*, samt det indbyrdes forhold mellem disse faktorer. Både positive og negative miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingen.

Valg af alternativer

Miljøkonsekvensrapporten skal omfatte en kort skitsering af grundlaget for at vælge, det/de alternativer, der har været behandlet. Dette fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, pkt. h.

Hovedforslaget, der indgår i miljøvurderingen, er det scenarie, hvor den ansøgte tilladelse til råstofindvinding gives. Eneste alternativ, der vil indgå i miljøvurderingen, er referencescenariet, hvor tilladelse til råstofindvinding ikke gives, og projektet ikke kan realiseres. Referencescenariet er i tidligere miljøvurderingslovgivning benævnt 0-alternativer.

I miljøvurderingen behandles således følgende alternativer:

- Hovedforslaget: Tilladelse til råstofindvinding gives
- Referencescenariet: Tilladelse til råstofindvinding gives ikke, og nuværende tilladte forhold fortsætter indtil tilladelserne udløber.

Ved fastholdelse af referencescenariet kan råstofindvinding fortsætte jf. de gældende råstoftilladelser, men der kan ikke udvides, som ansøgt. Referencescenariet skal i miljøkonsekvensvurderingen beskrives og belyses, så miljøpåvirkningerne fremgår særskilt, og så forskellen på de to scenarier tydeligt fremgår.

Sandsynlige væsentlige miljøpåvirkninger

Afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold er udarbejdet på grundlag af ansøgningsmateriale modtaget af regionen d. 1. februar 2021. Region Midtjylland har som led i afgrænsningen foretaget en screening af projektet og vurderer, at der er sandsynlighed for væsentlig miljøpåvirkning i forhold til følgende miljøparametre:

- Påvirkning af landskabet
- Påvirkning af kulturmiljø, herunder arkæologiske interesser
- Påvirkning af trafikale forhold
- Påvirkning med støv i nærområdet

Kumulative påvirkninger skal indgå, hvor der i miljøkonsekvensvurderingen identificeres relevante kumulative forhold.

For øvrige miljøparametre er det vurderet, at der ikke er sandsynlighed for væsentlig miljøpåvirkning, hvilket er beskrevet nærmere i afsnittet "Miljøparametre, der ikke indgår i miljøkonsekvensvurderingen". Disse miljøparametre indgår ikke i miljøkonsekvensvurderingen af projektet og dermed ikke i miljøkonsekvensrapporten.

Miljøparametre og datagrundlag

Kravene i miljøvurderingslovens § 20 og bilag 7 om miljøkonsekvensrapportens indhold skal opfyldes. Nærværende afgrænsningsudtalelse skal ligge til grund for rapporten.

Miljøkonsekvensrapporten skal indeholde en projektbeskrivelse med oplysninger om projektets placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender. Dette omfatter bl.a. en detaljeret grave- og efterbehandlingsplan for indvinding, oparbejdning, graveetaper, indvindingsmængde etc. i det samlede graveområde.

I tabellen herunder gennemgås de miljøparametre, som vurderes at skulle indgå i miljøkonsekvensvurderingen, samt datagrundlaget, som forventes anvendt i miljøkonsekvensvurderingen. Både negative og positive miljøpåvirkninger skal indgå i vurderingerne.

Miljøparameter	Datagrundlag	Belyses nærmere
Påvirkning af landskab	Kommunens landskabskarakterkortlægning. Oplysninger fra Kommuneplan 2017 samt udpegningen af det bevaringsværdige landskab, Ingerslev og Langvad Ådalssystem der ligger mod syd Besigtigelse og landskabsbeskrivelser.	Vurdering af, hvordan råstofindvindingen påvirker landskabet og visuelle forhold både under graveperioden og efter området er efterbehandlet. Især udpegelsen af det bevaringsværdige landskab skal beskrives. Både positive og negative effekter skal beskrives. Vurdering af støjvoldenes midlertidige landskabspåvirkning.
Påvirkning af overfladevand på etape 1.		Beskrivelser af håndtering af overfladevand i graveetape 1. Redegør for, hvordan overfladevand fra arealerne bliver håndteret, og hvordan udvaskning til vandløbet mod syd hindres.
Påvirkning af kulturarv	Beskrivelse af områdets fund og fortidsminder jf. databasen Fundogfortidsminder.dk inden for og umiddelbart omkring råstofgraveområdet. Oplysninger/høringssvar fra det lokale museum og Slots- og Kulturstyrelsen	Vurdering af råstofindvindingens påvirkning af kulturarv, fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger indenfor og omkring råstofgraveområdet.
Påvirkning af trafikale forhold	Fastlæggelse af transportruter (veje, der forventes påvirket af forøget eller ændret trafik som følge af projektet) for delområde I, II og III.	Vurdering af, om influensvejnettet er egnet til trafikken, der forårsages af projektet. Vurdering af trafikafvik-

		ling, kapacitet og trafik-sikkerhed.
Påvirkning med støv i nærområdet	Erfaringsdata anvendes. Regionens støvrapport, Støv fra råstofgrave, 2018 (udarbejdet af Niras)	Beskrivelse af den forventede støvpåvirkning fra råstofindvindingen, fra oplag af råstoffer og fra intern og ekstern trafik. Vurdering af behovet for afværge i form af støvbe-grænsende tiltag.
Kumulative forhold	Oplysninger om eksisterende og/eller planlagte aktiviteter i området jf. kommunal plan-lægning, der kan give kumu-lative miljøpåvirkninger	Kumulative effekter af-dækkes i miljøvurderin-gen af de enkelte miljø-parametre, hvor det er relevant.
Afværgeforanstaltninger		Afværgeforanstaltninger skal beskrives for hver miljøparameter

Miljøparametre, der ikke indgår i miljøkonsekvensvurderingen

Region Midtjylland har i afgrænsningen af miljøkonsekvensrapportens indhold vurderet, at følgende miljøparametre ikke vil medføre risiko for væsentlige miljøpåvirkninger og derfor ikke vurderes nærmere i den videre proces.

Miljøparameter	Begrundelse for, at forholdet ikke vurderes nærmere
Grundvand og Drikkevand	Projektområdet ligger i OD og der graves ikke under grundvandsspejlet og indvindingen foretages til maks. 1½- 2 meter under nuværende terræn. Forurening kan ske via spild og lækager, men sandsynligheden vurderes at være lav og håndteres via vilkår i råstofgravetilladelsen. Derudover opstilles der ikke stationære tanke eller maskinel på arealet.
Overfladevand for etape 2 og 3.	Indvindingen af rødler udgør ikke en væsentlig risiko for forurening af overfladevand. Risiko for overfladevand og grundvand består i risiko for spild og lækage af drivmidler og hydraulikolie ved påkørsel, uheld, mv. samt ved overfladeafstrømning og udledning af vand fra gravesøer, til nærliggende recipienter. Der ligger en §3 sø i den nordligste del af matr. nr. 5s Holbæk By, Holbæk. Der

	vil blive holdt en respektafstand på 10 meter.
Natur – flora og fauna	De ansøgte arealer indeholder ikke § 3 beskyttede naturområder. Der ansøges dermed ikke om bortgravning af § 3 natur. Selve området er i dag dyrket og er ikke egnet levested for beskyttede arter (jf. artsfredningsbekendtgørelsen, rødlisten og bilag IV). Der er ikke fredning eller fredskovspligt, og det er ikke nødvendigt at rydde skov eller fælde træer. Området er ikke udpeget som økologisk forbindelse og vurderes heller ikke at have værdi som en sådan. Der ligger på øverste del af matr. nr. 5s Holbæk By, Holbæk en §3 sø. Denne vurderes ikke at blive påvirket af projektet, da indvindingen vil holde en respektafstand til denne.
Natura 2000	Nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde er Natura 2000-område Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord Habitatområde H14, Fuglebeskyttelsesområde F2 og F15. Afstanden til det ansøgte projekt er ca. 2 Km. Dette Natura 2000-område, jf. Natura 2000-planens basisanalyse 2016-2021 er specielt udpeget for at beskytte de store, sammenhængende strandengsarealer, kyst- og havnaturtyper samt de tilknyttede yngle- og trækfugle. Miljøpåvirkninger som følge af råstofindvinding af rødler er forholdsvis lokale. Øget støj, vibrationer eller støv vil påvirke nærområdet, men ikke Natura 2000-området og udpegningsgrundlagets arter og naturtyper, da afstanden fra Natura 2000-området til det ansøgte areal er ca. 2 Km., og transportruter til og fra det ansøgte indvindingsområde går ikke gennem Natura 2000-områderne. Der vil ikke ske sænkninger af grundvandsstanden som følge af det ansøgte projekt, ligesom der ikke vil ske udledning af vand fra projektet. Arealet benyttes i dag til landbrug og der er således ingen vigtige levesteder eller rasteplasser for de tilknyttede yngle- og trækfugle i udpegningen. Råstofaktiviteterne vil således ikke påvirke arter eller naturtyper, der er knyttet til Natura 2000-områderne. Det vurderes derfor ikke, at der skal foretages en nærmere konsekvensvurdering af virkninger på Natura 2000-området jf. Habitatbekendtgørelsens § 6 stk. 2.
Rekreative forhold	Det vurderes ikke at projektet vil påvirke rekreative forhold på arealet da der ikke findes stisystemer, udsigtspunkter eller lignende.
Støjgener fra maskinel	Det vurderes at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for "Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse" kan overholdes i forhold til den maskinpark som ansøger har oplyst benyttes. Der ønskes primært benyttet en gravemaskine, og kun periodevis vil der benyttes en

	gummiged. Derudover ønskes benyttes en bulldozer når der skal efterbehandles. Der kommer ikke til at være oparbejdning af råstoffer på arealet da rødder ikke kræver sortering eller knusning. Der er søgt om en årlig indvinding på maks. 30.000 m ³ rødder. Derudover vil der holdes 100 meter til nærmeste beboelse. Hvis det senere ønskes, og efter aftale med naboerne, kan Randers Tegl ved opsættelse af støjvolde indvinde indtil ca. 60 meter til nærmeste beboelse. Da både maskinparken samt indvindingsmængden er beskedne, samt der holdes en god afstand til de omboende, vurderes støjen ikke at blive væsentligt.
Affald	Det vurderes, at almindeligt affald mv. uden væsentlige miljøpåvirkninger kan bortskaffes efter gældende regler, dvs. affaldsbekendtgørelse og de kommunale affaldsregulativer.
Lugtgener	Det ansøgte vurderes ikke at medføre lugtgener.
Lysgener	Der ansøgte vurderes ikke at medføre lysgener.
Katastrofer og ulykker	Trafiksikkerhed og dermed risiko for trafikulykker indgår i miljøkonsekvensvurderingen. Derudover vurderes der ikke at være risiko for katastrofer og ulykker.
Luftforurening	Det ansøgte vurderes ikke at medføre forøget luftforurening.
Jordforurening	Råstofgraveområdet og nærområdet er ikke kortlagt på V1 eller V2-niveau.

Tilladelser fra andre myndigheder

Region Midtjylland forventer at der skal gives følgende tilladelser:

- Tilladelse fra Norddjurs Kommune til vejadgang til Holbækvej fra matr.nr. 5s Holbæk By, Holbæk

Det bemærkes, at overkørselstilladelser skal søges særskilt hos Norddjurs Kommune da den ikke indgår i samordningen.

Høring af afgrænsningsudtalelse

Udkast til udtalelse om afgrænsning har været i offentlig høring fra fredag d. 5. februar 2021 – 5. marts 2021.

på Region Midtjyllands hjemmeside:

<https://www.rm.dk/regional-udvikling/klima-ressourcer-og-baredygtig-udvikling/rastoffer/rastofindvinding/>

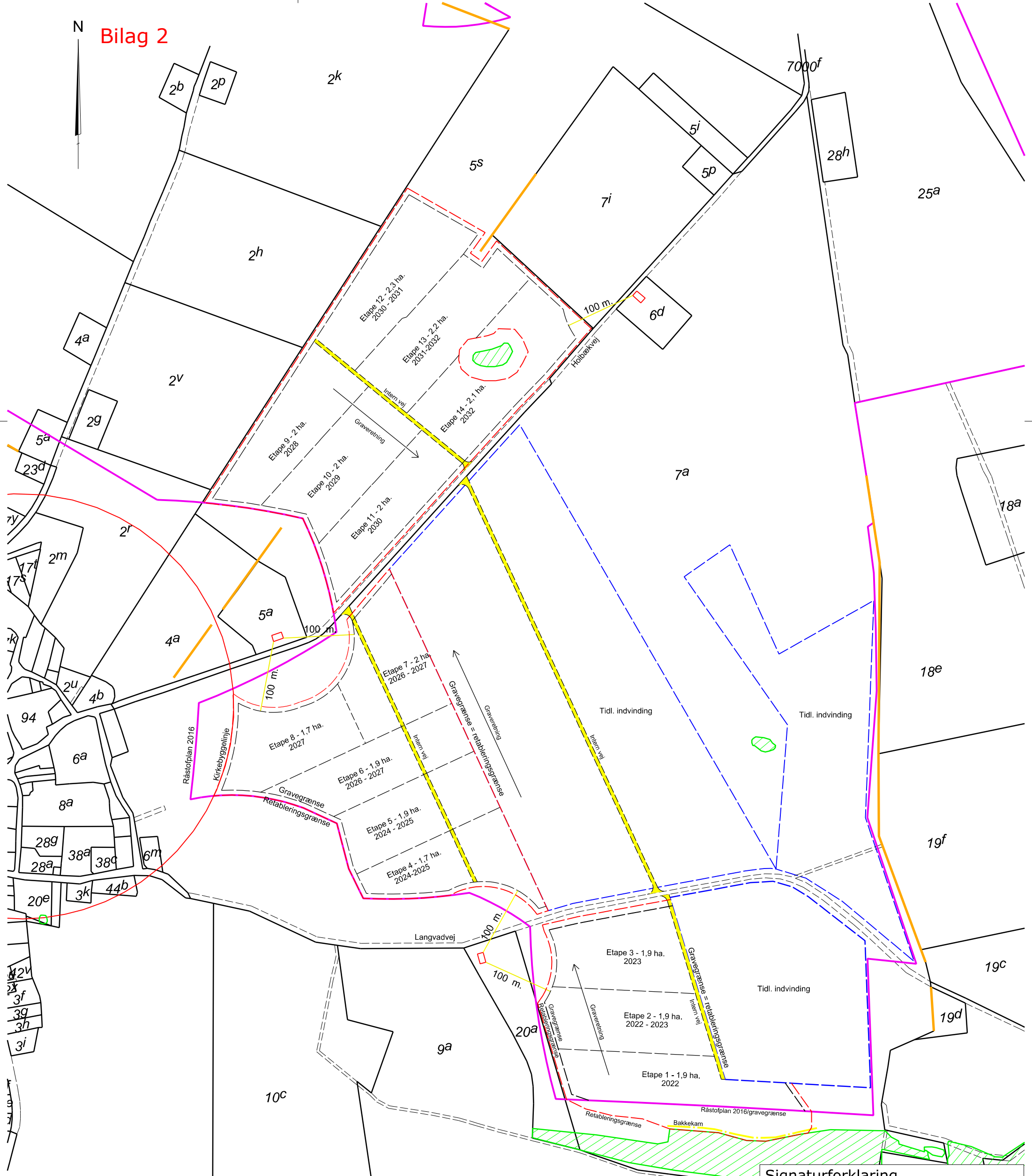
I høringsperioden er det indkommet et høringssvar fra Norddjurs Kommune der bemærker der er angivet en forkert længdeangivelse til Langvad å og at det skal undersøges om lerindvindingen vil udgøre en væsentlig risiko for forurening af overfladevand i den sydligste del af indvindingsarealet. Norddjurs Kommune opfordrer derfor til, at ansøger redegør for, hvordan overfladevand fra arealerne bliver håndteret, og hvordan udvaskning til vandløb hindres. Udvasning af lerpartikler til vandløb vil kunne skade fisk, smådyr og planter.

Region Midtjylland er enig i Norddjurs Kommunes bemærkning og emnet om overfladevand er derfor indsat som et miljøparameter i miljøkonsekvensrapporten der skal belyses nærmere.

Videre forløb

Regionen fremsender hermed tilrettet afgrænsningsnotat til bygherre, hvorefter bygherre udarbejder miljøkonsekvensrapporten.

Udkast til råstofindvindingstilladelse samt den endelige miljøkonsekvensrapport sendes i høring hos offentligheden og berørte myndigheder i 8 uger. Samtidig vil miljøoplysningerne, der indgår i miljøkonsekvensrapporten, også blive offentliggjort.

Graveplan

7a Holbæk By, Holbæk
Langvadvej 11, 8950 Ørsted
Norddjurs Kommune
Region Midtjylland
Råstofindvinding

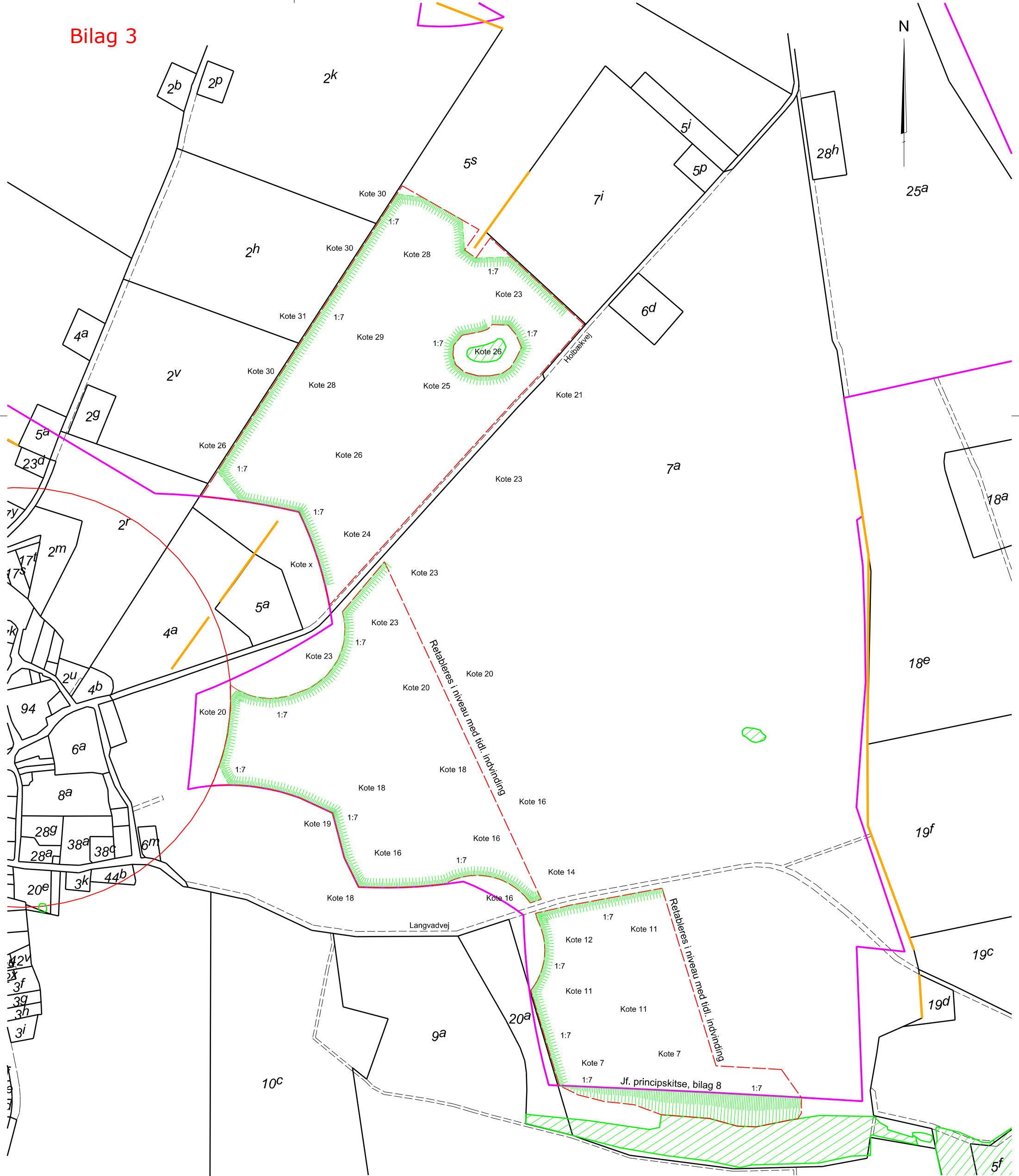
Signaturforklaring

- Skel iflg. matrikelkortet
- Råstofplan 2016
- Tidligere råstof tilladelser
- Ny ansøgning om råstof tilladelse
- Intern vej til råstofområde
- Beskyttede naturtyper (§3)
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Kirkebyggelinjer

Mineralvej 4
9220 Aalborg Ø
98 12 28 44
info@randerstegl.dk
www.randerstegl.dk

LM	LM	LM	21.01.2021
UDF.	KONTROL	GODK.	DATO
DKTM2	DVR90	420 x 297	1:5000
KOORD. SYS.	KOTESYS.	FORMAT	MÅLFORHOLD
1601532	1601532-004-006		1
PROJEKTNR.	TEGNINGSNUMMER		UDG.

Efterbehandlingsplan
7a Holbæk By, Holbæk
Langvadvej 11, 8950 Ørsted
Nordrejers Kommune
Region Midtjylland
Råstofindvinding

Signaturforklaring			
	Skel iflg. matrikelkortet		
	Råstofplan 2016		
	Ny ansøgning om råstof tilladelse		
	Skråningsanlæg 1:7		
	Kote 18		
	Beskyttede naturtyper (§3)		
	Beskyttede sten- og jorddiger		
	Kirkebyggelinjer		

Mineralvej 4
9220 Aalborg Ø
98 12 28 44
info@randerstegl.dk
www.randerstegl.dk

LM	LM	LM	29.01.2021
UDF.	KONTROL	GODK.	DATO
DKTM2	DVR90	420 x 297	1:5000
KOORD. SYS.	KOTESYS.	FORMAT	MÅLFORHOLD
1601532	1601532-004-007		1
PROJEKTNR.	TEGNINGSNUMMER		UDG.